

РІК LXVI, Ч. 10

ЖОВТЕНЬ – 2009 – OCTOBER

№ 10, VOL. LXVI

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ – PUBLISHED BY UNWLA, INC.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

“НАШЕ ЖИТТЯ”

Рік заснування 1944

Виходить раз у місяць

СUA – *неприбуткова організація*
Засновник Українського Музею в Нью Йорку

UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

“OUR LIFE”

Published since 1944

Non-profit organization

Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.

PIK LXVI

ЖОВТЕНЬ

Ч. 10

Редактор – Тамара Стадниченко

Відповідальна за україномовну частину журналу – Лідія Баб'юк-Слиж

Редакційна колегія:

Маріянна Заяць (з уряду) – голова Союзу Українок Америки
Марта Богачевська-Хом'як, Ася Гумецька, Христя Швед,
Марта Тарнавська, Вірляна Ткач, Наталія Даниленко,
Мовна коректа – Святослав Левицький

Адміністратор: Наталія Дума (год. праці – 8:30-2:00)

Адреса адміністрації і редакції:

203 Second Avenue, New York, NY 10003

Тел.: (212) 533-4646 Fax: (212) 533-5237

Річна передплата в США

Для членів СUA \$30.00

Для інших передплатників \$40.00

Поодинокі число \$3.00

В країнах поза межами США ..... US \$50.00

VOL. LXVI

OCTOBER

№ 10

Editor – Tamara Stadnychenko

Contributing Editors:

Marianna Zajac – UNWLA Inc. President

Lidia Babiuk Slysh

Martha Bohachevsky Chomiak, Assya Humetsky,
Christine R. Shwed, Marta Tarnawsky, Virlana Tkacz,
Natalia Danylenko

Administrator: Natalia Duma (Office hours – 8:30-2:00)

Editorial and Administration Office:

203 Second Avenue, New York, NY 10003

Тел.: (212) 533-4646 Fax: (212) 533-5237

Annual subscription in the USA for UNWLA members \$30.00

Annual subscription in the USA for other subscribers \$40.00

Single copy \$3.00

Annual subscription in countries other than USA ..... US \$50.00

ЗМІСТ – CONTENTS

Маріянна Заяць. Ділимося вістками та думками.....	1
Галина Руденко. Княгиня Ольга і сучасність	3
Із спогадів Ліди та Орисі Лукашевич. Голгофа родини Лукашевичів	6
Привітання	8
Олена Леонтович. Вона оспівала перемогу під Конотопом	8
Лариса Залеська Онишкевич. Рецензія: Віра Вовк „Маскарада”	11
Марта Тарнавська. Діти (Уривки із щоденника)	14
Marianna Zajac. Sharing Thoughts, Views, & News	17
New Horizons for UNWLA Parliamentarian	19
Marta Tarnawsky. Book review: Culture and Customs of Ukraine	20
Tamara Stadnychenko. Book Review: Yaroslav's Treasure	21
Ihor Magun. The Scoop on Swine Flu	23
Ірина Рудик. Діяльність референтури Суспільної Опіки СUA ...	24
Михайлина Баран. Хроніка 89-го Відділу СUA	26
Любомира Ґайовська-Бойко. Оправдалась	27
Відійшли у Вічність	28
Dora Horbachevsky. Helpful Household Hints	32
Наше харчування	33
Христя Швед. Макс і маска	34
Пожертви і подяки	16, 24

На обкладинці: Надія Сомко. «Бій під Конотопом».

On the cover. Nadia Somko. «Battle of Konotop».

Підписано до друку 23 вересня 2009 р.

Маріянна Заяць, голова СUA. Тамара Стадниченко, редактор.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів.

За точність викладення фактів відповідає лише автор.

Редакція зберігає за собою право на мовне редагування і скорочення матеріалів.

Рукописи, які не були замовлені редакцією, не повертаються.

При передруці обов'язково подавати джерело – “Наше Життя”.

В публікаціях журналу редакція дотримується правопису Г. Голоскевича.

“OUR LIFE” (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National Women's League of America, Inc.,

203 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

ISSN 0740-0225

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. (USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to

“OUR LIFE”, 203 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 2009 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Друковано в COMPUTOPRINT CORP.

1360 Clifton Ave., #402, Clifton, NJ 07012

Tel.: (973) 574-8800 Fax: (973) 574-8887 e-mail: computopr@aol.com

Subscription fees for UNWLA members are included in annual dues.

Subscribers who are not UNWLA members should send annual subscription fee directly to

UNWLA, Inc.

203 Second Avenue, New York, NY 10003

ДЛИМОСЯ ВІСТКАМИ ТА ДУМКАМИ...

Цього року святкуємо 350-річчя Конотопської битви – бою між Гетьманом України Іваном Виговським та його союзниками і військом Російського царату біля містечка Конотоп (сьогодні це Сумська область). В історію ця битва увійшла як гріка перемога, котра не справила вирішального впливу на курс української історії. Проте сьогодні в Україні цей бій часто називають вагомою перемогою українського війська. Чому? Бо військові таланти і хоробрість козаків, проявлені в цій битві, розвіяли російський міт про «вічну дружбу між російським та українським народами». Врешті-решт, імовірно, що саме такі бої уможливили сам Акт проголошення Української Незалежності, яку святкують всі українці світу 24 серпня. (Яскрава картина, репродукція якої прикрашає обкладинку цього числа, намальована талановитою художницею-баталістом Надією Сомко, щонайкраще зображає цей «виграний бій, та програну війну.»)

Цього року делегати Союзу Українок Америки, присутні на Річних Нарадах Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), з великою приємністю взяли участь у святкуванні Незалежності України у Львові (торік делегація спостерігала за цими святкуваннями у столиці України).

Серед триденних святкувань, концертів та парадів вузькими брукованими вуличками Львова рухалась і співочо-музична процесія, організована Львівським відділом Союзу Українок (який в СУА прийнято називати «округою»). Її голова Оля Пастушенко запросила членів СУУ різних районів збагатити процесію традиційною вишивкою їхніх регіонів. Чимало вишитих сорочок, які вдягнули з цієї нагоди члени СУУ, мають по сто років!

Жінки-учасниці з гордістю роз'яснювали історію цих родинних скарбів. Щиро дякуємо голові та членам Львівського відділу за їхню гостинність і цей чудовий захід. Напередодні Дня Незалежності Руслана Лижичко запросила нас за лаштунки після свого благочинного концерту на Проспекті Свободи. Під час концерту панувала радісна атмосфера та дух незалежності, а сама співачка раз у раз згадувала «чудовий рідний край» та «прекрасне місто Львів».

Річні Народи Світової Федерації Українських Жіночих Організацій відбулися 18-19 серпня. Серед присутніх були представники з дев'яти країн, про кожен з яких прозвучала доповідь. Незалежно від чисельності населення в тій чи іншій країні, теми доповідей жіночих організацій були дуже

Делегати Річних нарад СФУЖО.

В першому ряді, 6-та зліва, Марія Шкамбара, голова СФУЖО; за нею Маріянна Заяць, голова СУА.

подібними: як зберегти українську культурну спадщину, сприяти поширенню знання про українську культуру, надавати фінансову допомогу українцям у різних куточках світу і підтримувати зв'язки з українцями для організації освітньої та благодійної діяльності. Як і Конвенції США, котрі додають нашим членам натхнення до спільної праці, так і це зібрання українських жіночих організацій з усього світу подарувало нам відчуття сестринства та спільності в нашій наполегливій праці заради добра свого народу. Окрім того, ми ще раз чітко відчули, наскільки шанують нашу організацію – Союз Українок Америки – в усьому українському світі.

Упродовж Річних Нарад СФУЖО відбулися три круглі столи. Під час першого обговорювали майбутнє СФУЖО, другий було присвячено участі членів СФУЖО в кампанії ООН під назвою «Сине серце» (мета якої – сприяти усвідомленню в усьому світі проблеми торгівлі людьми), а третій дискутував про методи організації успішного функціонування часопису СФУЖО «Українка у світі». (Мене запросили взяти участь у третьому круглому столі.) Оскільки перед більшістю друкованих видань в сучасному світі стоять ті самі проблеми – фінансування та читацька аудиторія, – я привела приклад «Нашого Життя» та загально розповіла про зміни, які ми запровадили за останній рік. Хоча як члени США ми повинні в першу чергу дбати про власний часопис – «Наше Життя», я заохочую кожний відділ США передплатити один річний комплект часопису СФУЖО. Нам, без сумніву, буде корисно дізнатися про діяльність українських жіночих організацій у світі і побачити, чим ми схожі, а чим відрізняємося одні від одних. Окрім корисного обговорення, було також дуже приємно познайомитися з новими делегатами чи відновити попереднє знайомство з минулого року.

Відразу після Річних Нарад Світової Федерації Українських Жіночих Організацій у тому ж чудовому приміщенні Національного університету «Львівська політехніка» відбулися Річні загальні збори Ради Директорів Світового Конгресу Українців. З часу свого заснування 1844 року цей університет є одним з найважливіших центрів науково-технічного розвитку в Центральній Європі. Знову ж таки, різні організації української діаспори з усього світу представили звіти про свою діяльність. У доповіді про США я наголосила на торішній праці наших відділів над організацією відзначення 75-річчя Голодомору 1932-33 років по цілій Америці. Сьогодні більшість організацій діаспори побудовані довкола останньої хвилі еміграції з України. Ці емігранти часто висловлювали бажання брати участь в політиці та суспільному житті України. Через це керівництво Конгресу внесло пропозицію створити Міністерство діаспори при Міністерстві зовнішніх справ у Києві, за яку проголосувало більшість делегатів. Керівництво Конгресу буде працювати над цією пропозицією. Одним з найяскравіших моментів зборів став візит і звернення до учасників Прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко.

Юлію Тимошенко тепло зустріли, після чого вона виклала своє бачення майбутнього України та розв'язку найважливіших проблем держави. Того ж вечора пані Прем'єр-міністр запросила керівництво СКУ на бенкет до «Високого Замку» у Львові, під час якого вона відповідала на різні питання присутніх. Роль діаспори в майбутньому України дуже важлива, і цей факт визнали на найвищому рівні.

Наше перебування в Україні тривало ще один тиждень, сповнений менш офіційних зустрічей. Ми познайомилися з багатьма цікавими й активними людьми, котрі наполегливо розбудовують свою батьківщину...

Маріянна Заяць,
голова Союзу Українок Америки.

(Продовження в наступному числі.)

*Голова США Маріянна Заяць вітається з
Прем'єр-міністром України Юлією Тимошенко.*

КНЯГИНЯ ОЛЬГА І СУЧАСНІСТЬ

„Важко віднайти в історії сучасної цивілізації історичну постать, яка б чаїла у собі стільки загадок і таємниць, яка б викликала стільки подиву, захоплення, домислів і задрощів, як це трапилось із давньокіївською володаркою княгинею Ольгою”, – пише відомий український історик і письменниця Раїса Іванченко.

В чому ж велич і неоднозначність цієї історичної жінки; яке її походження, як стала вона серед жадаючих влади великою княжною київською? На всі ці питання з достовірністю історичних джерел, психологічних та логічних ситуацій і дає свою відповідь Р. Іванченко у розвідках «Княгиня Ольга», «На перехресті історичних доль», «Історія без міфів», у романі «Отрута для княгині» та ін.

Як відомо, вся творчість та історичні дослідження проф. Р. Іванченко піднімають завісу, яка упродовж багатьох століть заступала нам двері до знання власної історії, щоб побачити її без тенденційних викривлень, а то й ворожих нашарувань. Адже стало звичкою для різних, особливо російських можновладців притосовувати історичні події до своїх уподобань та намірів, керуючись при тому не історичною правдою, а своїми бажаннями. Так, ще під час свого президентства Б. Єльцин, вітаючи жінок-підприємців Росії з 8 Березня, побажав їм бути такими ж мудрими і успішними як велика російська княгиня Ольга? Або раптом наступному президенту Путіну забажалося, щоб князь Олег загинув від змії, що виповзла з черепа його коня, не на Київському пагорбі (тепер Україна), а на Волховському, тобто на території Росії. І таких прикладів „російської історії по спецзамовленню” можна навести безліч. Дивно, що багатьом російським державним діячам, виходить, невідомо, що у IX-X сторіччях, про які йде мова, такої країни як Росія ще не було й у помині, і назва „Русь” ще не була відтята від Київської Русі і не була ще привласнена Московією, якої також ще не існувало. Адже це відомо кожному учневі середньої школи.

Отже, величезна заслуга історика і письменниці Раїси Іванченко полягає в тому, що вона доказово і аргументовано розвінчує створені російською пропагандою міфи про старшинство російського брата і міф про те, що український народ недержавний і держава йому не потрібна. Таким чином вона відкрила нам справжню історію України, без міфів, і тим самим внесла свій внесок в розбудову державності України.

З усіх трьох президентів незалежної України саме престиж, доля держави, вболівання за її сучасне і майбутнє найбільш притаманні як нікому з них, теперішньому Президенту Віктору Ющенко. Озброївшись знаннями, він єдиний підняв пласти ранньої ще замовчуваної або перекрученої, а тепер правдивої історії України, її героїчних і трагічних сторінок, її державності, розбудив свідомість українців як державної нації, почуття гідності й гордості за своїх предків і сучасників. У надзвичайно тяжких умовах, обмежений у повноваженнях (через прийняту у грудні 2004 р. Верховною Радою під головуванням В. Литвина Конституцію), в оточенні манкуртів, зрадників, підлабунників та запродавців, що пропхалися до влади, навіть страждаючи фізично від отрути, застосованої підступними ворогами, він невпинно й героїчно провадив цю патріотичну роботу. У цей доленосний час напередодні нових президентських виборів кожній мислячій людині варто глянути в дзеркало і запитати себе: „А що я зробив корисного для України? Чого потребує моя держава для нашого загального порятунку?” І, проаналізувавши стан справ, не лише констатувати чи критикувати, а бути готовим до дії. Тільки робота над собою і перебудова себе, і постійне навчання та вдосконалення себе дасть вагомий і бажаний результат.

Проте повернімося до нашої героїні княгині Ольги. Не можна в даному контексті не погодитись з Раїсою Іванченко, скажімо, в дискусійному питанні про походження княгині Ольги. Автор – історик не без підстав вважає,

що Ольга, ймовірно, була внучкою болгарського царя Симеона. Адже в ті часи, коли давно сформувалась вища елітарна правляча каста, простолюдинку не привели б у дружини князеві Ігорю. Для підтвердження болгарського походження Ольги автор посилається на відомі літописні джерела руських хронік, які й справді створюють несхитне підґрунтя цієї гіпотези.

Її засвідчує цікаве повідомлення Владимирського літописця: „Ігоря же Олег жени в болгарях поят за него княжну именем Ольгу і би мудра вельми”. „Повість” за іпатіївським списком уточнює: „Ігореві... приведоша ему жену от Плескова, именем Ольгу”. Цей факт підтверджує й Новгородський літопис, „Ігор привів собі жону від Плескова на ім’я Ольга. І була мудра і смисленна”. А Плесков (Пліска) на час правління царя Симеона (діда Ольги) був столицею Болгарського царства.

Проте в російській історіографії, як і в підручниковій літературі, закоренилась норманська теорія походження кн. Ольги, яка твердить, що кн. Ольга – варяжка і походить із Пскова, який буцімто раніше називався Плесковим. Але Псков – за давніми літописними свідченнями був заснований лише 962 року, а князь Ігор одружився з Ольгою 903 р. у Києві. Отже, походити зі Пскова Ольга аж ніяк не могла. Теза про варязьке походження Ольги була придумана пізніше (швидше всього на замовлення російської церкви).

Так церковний життєпис „Житіє святої княгині Ольги” розробляє міфологізовану біографію Ольги: вона проста дівчина, хтось з її батьків був з варягів, вона живе у Псковській землі. І ця неграмотна, неосвічена дівчина стає княгинею через свою добропорядність. Бо колись перевезла молодого кн. Ігоря через річку, коли він був на полюванні, а на зухвалі спроби залицятися присоромила його. Тож князь нібито поцінував її розум і через те одружився. „У цій концепції ясно проглядає не лише відголос норманізму, а й моралізаторська християнська ідеологія”, – пише Р.Іванченко.

Про болгарське царське походження княгині Ольги говорили ще в дореволюційній історіографії, говорили й у наші часи деякі болгарські історики. Але ця теорія суперечила замовній російській і радянській історіографії, яка підтримувала свою, нібито самотутню, а насправді норманську теорію походження княгині Ольги.

Проте, незважаючи на високе походження Ольги (християнське ім’я Олена), шлях до влади, яку проф. Іванченко називає „отрутою” (тому й така назва роману), був нелегким і тернистим. В часи, коли жила княгиня Ольга, часи язичницьких звичаїв (на жаль, це неписане правило підзаконно зберігається і понині), коли, як уже було сказано, чоловік міг мати скільки захоче жінок і потрібні вони йому були лише для любовних утіх та як дітородні, Ольга не могла прямо продемонструвати перед Ігорем свій розум, заявити йому, що вона є царівною високого роду, а не простолюдинкою, бо інакше її просто не зрозуміли б. Тому вона інтуїтивно збагнула, що треба шукати інші шляхи до влади. Народжена в царській сім’ї, волею долі ставши княгинею київською, Ольга не могла не думати про неї – про цю вбивчу, але солодку і запаморочливу отуту влади. Так, коли з метою похитнути Ігоря на княжому престолі як самовладного володаря держави руської, відволікти його від справ державних бояри, варяги та язичники привезли йому Прекрасу, першу його жінку, Ольга мудро не вчиняла галасу, а перемогла суперницю більш витончено й по-жіночому.

Адже, коли Ігор повертається на Княжу Гору... Ольга „хутко підхопилася, надягла довгу білу сорочку із сріблястої паволоки з великим вирізом на грудях. Розплела косу й пустила хвилями по спині. Ще встигла ткнути волошку над скронею. Взяла люстерко – ніби богиня Лада спустилася з оболок. Глянула, яка вона гарна!” – читаємо в романі „Отрута для княгині”. Так жіночими принадами, пестошами і мудрістю відстоювала княгиня Ольга свого чоловіка. Одній жінці відомо, скільки душевних сил потрібно було докласти, щоб разом з Ігорем зійти на п’єдестал високої мудрості і влади. Та на жаль, цей світ не лише мудрий, а й жорстокий. В ньому діяли неписані закони, знехтувавши які навіки втрапиш своє владарювання і сам перетворишся на раба. Звідси й жорстокість Ольги, коли мстилась деревлянам за насильницьку смерть князя Ігоря, свого мужа. А може це робила більше не з помсти, а для страху боярам і варягам, що сірими зграями кружляли навколо князівського столу, виловлювали мить, коли можна буде поцупити і проковтнути цю незбагненну зухвалу жінку. А може, ця її жорстокість надбала Ользі визнання у сусідських землях і державах, які воліли мати справи з нею миром, а

не війною... Отже, помста відбулася.

Та чи засліпила вона Ольгу? Ні на мить. І це підтверджено справді історичними фактами її подальшої діяльності. Уже не меч, а мудрість слугують їй знаряддям втілення в життя своїх задумів про зміцнення держави Київської Русі.

Княгиня вперше запровадила ряд економічних реформ, які, як твердить історик-дослідниця Р. Іванченко в своїх наукових розвідках і романі, – викохали міць нашої державності. Ольга зміцнила фінансову базу князівської влади, визначила норми різних податків, висловлюючись сучасною термінологією, цивілізованим шляхом. Зміцнювала вона і апарат князівського державного управління, визначивши скрізь пункти прийому данини і платежів, розширила князівську вотчину, а також дбала про міжнародний престиж Київської держави.

Отже, не завадило б нашим сучасним можновладцям повчитися у великої княгині Ольги, якій були притаманні такі якості як аналітичний розум, людська гідність, рішучість, винахідливість, справедливість, вміння вирішувати кадрові питання, тобто розуміти людей і цінувати їх відданість державній справі, без яких справжньому державнику не обійтись.

Водночас княгиня Ольга виявляла блискучий таланти дипломата – їй належить честь вперше в історії нашої Батьківщини встановити

тісні зв'язки Київської держави з Європою. З часів встановлення дипломатичних зв'язків Києва з Угорщиною і столицею священної Римської імперії Кведлінбургом Київська Русь підтримує контакти з європейськими державами.

Відповідно до світогляду епохи письменник та історик Р. Іванченко відтворює ставлення княгині-християнки до простих людей та їх язичницьких вірувань. Може саме тому Ольга не знехтувала любов'ю свого сина Святослава до ключниці-язичниці Малуші (згідно з давньою гіпотезою Малуша була дочкою деревлянського князя Мала), а, можливо, як державни діячка княгиня зрозуміла всю виграшність ситуації – адже князівського роду Малуша приносила у посаг майбутньому князеві цілу державу – давню войовничу деревлянську землю...

„Від розуміння цих проблем, блискучих прозрень і дипломатичних поворотів образ княгині Ольги постає справді величним, мудрим і повчальним. І ця грань роману – яскрава наближеність давніх державницьких проблем та психологічне пояснення їх вирішення – одна із видатних рис не тільки роману про княгиню Ольгу, а й всієї історичної прози Раїси Іванченко”, – цілком заслужений висновок робить письменниця Алла Топчий у розвідці „На розкриллях історії й любові”.

ЖИТТЄВІ МУДРОЦІ

Олександр Македонський, коли слухав доноси, затуляв одне вухо рукою.

- Навіщо ви так робите? - запитали його.

- Бережу друге вухо, щоб вислухати тих, кого ви звинувачуєте!

Те, що на сцені називають мистецтвом, у житті часто звучить комедією.

Старі люблять давати поради молодим, їм це робить приємність в час, коли вони вже не спроможні давати погані приклади.

Треба багато вчитися, щоб усвідомити, що знаєш мало. (Монтень)

ГОЛГОФА РОДИНИ ЛУКАШЕВИЧІВ

Восени 1949 р. з метою посилення репресій в Західній Україні НКВД сплянувало вбивство Ярослава Галана. Запроданець, що вірно служив більшовицьким окупантам – катам українського народу отримав заслужену «нагороду» від своїх хазяїв. Вважаючи, що Галан вже відпрацював як наплюжник всього святого в уже загарбаній Москвою Україні своїми панфлетами, пасквілями та іншими «творами», що не мали жодної художньої цінності, совіцька влада вирішила зробити негідника «великомучеником за комуністичні ідеали». Досвіду в таких справах у чекістів не бракувало, згадаймо хоча б справу з вбивством конкурента Сталіна і такого ж сатрапа Кірова, Галана засікли чи то сокирою, чи то сікачем для обробки м'яса, приписавши вбивство українським «буржуазним націоналістам». Виконавцями вбивства проголосили львівських студентів Ілярія Лукашевича та Ярослава Стахура і розгорнули масові репресії, особливо серед української інтелігенції та студентської молоді.

За однією із версій Галана затовкли сікачем його друга дружина із служницею, яких він привіз після війни з Росії. Перша дружина цього циніка і грошолобця молоденька гуцулочка, з якою Галан оженився заради грошей її багатого батька, була замордована чекістами в Харкові. Сюди послав вчитися московський шпигун Галан молоду жінку, а та зняла крик, пишучи повні розпачу і сліз листи в Галичину, побачивши комуністичний «рай» в часи Голодомору, бо йшов тоді смертоносний 1933-ій рік, і за згодою Галана була закатована в харківській тюрмі. Інша версія вбивства Галана подана у нижче поданих спогадах.

В родині о. Дениса Лукашевича було восьмеро дітей, в серця яких батьками закладена глибока християнська мораль, що сприяла їх щирій любові до людей, до Бога і України. Безкрайньої щедрості серця батька і матері згуртували навколо родини Лукашевичів великий круг людей, особливо студентської молоді. Це було напевно причиною, чому НКВД вибрало цю родину як жертву.

Пропонуємо нашим шановним читачам уривки із спогадів сестер Лукашевичів, ласкаво надісланих на адресу «Нашого Життя».

– Святослав Левицький

Із спогадів Ліди та Орисі Лукашевич

Я, Орися – Ірина, народилася у 1945 році в селі Сороки, поблизу Львова, де мій батько о. Денис Лукашевич був парохом. Мій тато залишився без батька у 12 років, що був парохом с. Стецева на Покутті, де помер від тифу в 1916 р. Бабуся Наталя залишилася з сімома дітьми без засобів існування. Житло осиротіла родина при допомозі єпископа Хомишина дістала в Коломиї у приміщенні однієї з шкіл міста. Закінчив Коломийську гімназію, потім Львівську теологію, а у 1927 році був рукоположений в священничий сан.

Моя мама Софія – дочка директора школи с. Мишина Мелетія Григорців, що відбув заслання в Сибір за організацію Січового Стрілецтва. Після повернення з Сибіру дідусь важко захворів і помер в 1924 році.

Першою парохією мого батька було с.

Вістова біля Калуша, де народилися мої брати Олександр (1928 р.) і Мирон (1929 р.), потім було с. Петранка, місце народження мого брата Ілярія (1931 р.) і с. Церківна, де народилися мої сестри Дарія (1932 р.) і Віра (1934 р.). В цих селах тато займався не тільки церковними справами, а активно працював в товаристві «Просвіта», організовував читальні, заохочував селян вирощувати виноград та плодові дерева. Бабуся Наталя, що була надзвичайно працююча і музикально обдарована, організовувала церковні хори, керувала жіночими гуртками, вчила селян варити, пекти, вишивати, вчила патріотичних пісень, старовинних традицій. В 1935 р. наша родина переїжджає в с. Поршну на Львівщині. Тут народилася сестра Ліда (1938 р.). В 1942 р. татові дають парафію в с. Сороки Львівські, де

народилися брат Зиновій (1943 р.) і я. В 1947 р. помирає наша бабуся Наталя. Батько багато працює в ці важкі повоєнні роки, спокою не було, в село часто наїжджали військові, проводили облави.

В серпні 1949 р. тато обрізав виноград під вікнами і раптово побачив на шибці масну пляму у вигляді козака на коні. Прибігли під вікно діти і вже з татом побачили на іншій шибці фігуру монаха, що прикляк у молитві. Спочатку не могли зрозуміти цього знамення, прозріння прийшло після арешту батька, що Україна буде самостійною, але треба щиро молитися.

В жовтні 1949 р. у Львові вбили Галана. Ця подія обернулася страшною трагедією для нашої родини. У Львові пройшли масові арешти. Арештували і наших братів – студентів львівських вузів Олександра, Мирона та Ілярія. Приїхали енкаведисти і до нашого дому, зробили обшук в хаті, заарештували батька. Коли тато з нами прощався, ми всі гірко плакали, а я крізь сльози запитала, коли він повернеться. Відповів, що завтра. Те «завтра» тягнулося цілих 25 років і 6 місяців, а для мами цього завтра вже ніколи не було.

На третю ніч після арешту батька під хату приїхав «чорний ворон». Це була страшна ніч. Енкаведисти нишпорили по хаті, тягнули в кишені, що могли, нарешті наказали мамі: „сабірайся, пасдете в Сибір”. Привезли нас на пересильний пункт м. Львова Полтевно, завели в кімнату розміром 8м на 4м, де було вже 80 людей. На двоповерхових нарах знайшлося місце для найменших та матусі, а Дарця і Віра спали на кам'яній підлозі. В таких важких умовах, в холоді і голоді ми пробули 4 місяці.

Одного разу забрали маму на допит у в'язницю на вул. Лонського. Діти весь час плакали, кликали маму. В тюрмі мама пробула тиждень в одиночній камері серед стогону, зойків і криків, що доносились із сусідніх камер. Щоночі її мучили допитами, після непритомності в камері відчула, що болить серце і затерпли руки. Зрозуміла, що мала сердечний приступ.

В лютому 1950 р. нас, помістивши в брудний товарний вагон, де вже було 16 родин, повезли на спецпоселення на Далекий Схід. Посередині вагона стояла одна залізна піч, недалеко дверей був прорубаний в підлозі отвір, що служив туалетом. У вагоні було тісно і

холодно. Не було що їсти. Один раз на день приносили на 17 родин відро зупи, відро каші і два відра вугілля. Морози сягали 50° за Цельсієм, ранком волосся примерзало до дощок вагона. Після трьохтижневої поїздки в м. Новосибірську нас вивантажили з вагона і під конвоем повели в лазню, бо в сусідньому вагоні кинувся тиф. Місцеві люди кидали нам хліб, ковбасу. Після лазні та дезинфекції одягу нас знову завантажили у вагон і поїзд далі рушив на Схід.

Нікому не спадало на думку, що ці люди, яких вивозять з рідної землі, не мають за собою ніякої провини, а всі ці муки переносять тому, що в таємних сейфах НКВД лежать накази про виселення населення Галичини на Далекий Схід. Після місячної їзди нас привезли в місто Бикін Хабаровського краю.

Це місто лежить за 216 км на південь від Хабаровська, близько китайського кордону. Нас, спіянілих від свіжого смерекового повітря, навантажили на машини і повезли за місто. Поселили в довгих бараках, де колись жили засуджені. Навкруги нас тайга, звідусіль віяло холодом і чужиною. Старших сестер Дарію і Віру (18 і 16 років) примусили тяжко працювати в тайзі на лісоповалі. Ранком вони брали з собою обід – кусник хліба з маргариною і пляшку чаю, що звичайно швидко замерзав. На руках сестер були кроваві мозолі й потріскані губи від холодних вітрів. Пізніше дівчат перевели на роботу в кар'єр, де вони вручну кайлами добували камінь.

Мама часто плакала, чекаючи вістки від татка і старших синів. Море сліз пролили наші люди! А скільки згинуло від холоду, голоду, хворіб, непосильної праці, а скільки стали каліками!

Померла наша сусідка в бараці красуня Оксана, захворівши туберкульозом, раптово померла Настя Маслюк, залишивши двійко маленьких діточок. Як тяжко пережили ми цей похорон!

Чи могли українці на спецпоселенні відстоювати свої права? Ні! Ми вважалися людьми нижчого сорту, нас, дітей, в школі постійно принижували. Мама постійно писала листи і я теж своєю дитячою рукою до Ворошилова про помилування і приходила одна відповідь: „ваша просьба не удовлетворена.”

(Далі буде.)

**Вітаємо членок Союзу Українок Америки
з високими нагородами України**

„За вагомий особливий внесок у збереження та розвиток національно-культурної спадщини українського народу у світі”.

Орденм княгині Ольги III ступеня нагороджено:

Наталію Даниленко, Почесну членку СУА, заступницю голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (Філядельфія)

Вірлянн Ткач, вільну членку СУА, художнього керівника мистецької групи „Яра” (Нью Йорк)

Марію Фішер-Слиж, вільну членку СУА, відому меценатку (Канада)

Звання Заслуженого діяча мистецтв України присвоєно

Данілі Лунь, вільній членці СУА, худ. керівникові мистецького тов-ва „Сила духу” (Філядельфія)

А також вітаємо з високою нагородою України – **орденм княгині Ольги III ступеня**
Оксану Бризгун-Соколик, Почесну голову СФУЖО (Канада)

Олена Леонтович,
член Спільки письменників України

ВОНА ОСПІВАЛА ПЕРЕМОГУ ПІД КОНОТОПОМ

У 350-ту річницю блискучої перемоги українського війська під орудою гетьмана Івана Виговського над московським неможливо не згадати вдячним словом видатну мисткиню Надію Сомко (1916-1989), не вклонитися її пам'яті у рік 20-их роковин відходу її до краших світів, не вшанувати художницю, яка створила блискуче полотно, присвячене українській звитязі.

Жінка-баталіст – звучить майже парадоксально, неймовірно і навіть якось не сумісно з жіночністю. І мабуть, це єдина взагалі у світі жінка, яка наважилася посягнути на цей чисто чоловічий жанр живопису. Та захопившись темою визвольних змагань, перейнявшись ідеєю боротьби, ця тендітна українська красуня в душі, безумовно, амазонка, справжня козачка, з досконалою майстерністю відтворила сцени битв козацького війська.

І, може, тому, що побачила світ у Конотопі й перші кроки ступила по тій історичній землі, Надія Сомко не могла не відобразити у

фарбах, пропустивши через свої нерви і душу, цей переможний бій, в якому, мабуть, взяли участь її предки-козаки, бо належала до старого козацького роду.

Народилася вона 15 січня 1916 року. З дитинства всотувала розповіді старших про події на рідній землі. Історія оживала для неї в назвах міст: Путивль, Новгород Сіверський, Батурин, Конотоп, Чернігів... Овіяне легендами минуле конкретизувалося в козацькій зброї та одягу і навіть у кріслі гетьмана Мазепи з місцевого музею... А ще традиції та звичаї, які свято зберігалися в родині. Ошатне убранство батьківської оселі: яскраві чернігівські плахти, килими, вишивані рушники... І мальовнича природа, красвиди, що своєю недоторканістю переносили дівчину в сиву давнину Київської Русі... І буяння квітів у садку...

Вона зростала в інтелігентній українській родині, в морі звуків капели бандуристів, яку заснував її дядько Василь Коломієць, поезій його брата, талановитого Павла Коломійця.

Надія Сомко

Після початкового навчання в рідному місті й перших успіхів та першого визнання: на виставці праць студійців у Чернігові високо була оцінена її картина „Ярмарок”, яку тоді ж придбав Чернігівський музей – Надія Сомко у 1934-1941 роках опановувала тайни майстерності у Харківському, а потім у Київському Художніх інститутах, студіюючи малярство й архітектуру у видатних професорів П. Бурачека, В. Кричевського, К. Жукова, І. Грабовського та інших. У подорожах по Україні з дослідницькою групою студентів під керівництвом Василя Кричевського рвійно піддавалася знайомству із кращими зразками української архітектури, церковної і світської, високої і побутової, слухала спеціальний курс української архітектури.

Вона накопичувала знання, формувала світогляд, естетичні смаки. Та одночасно у вразливій молодій душі закарбовувалися страшні реалії життя, нелюдська політика тоталітарного режиму відносно України: Голодомор, нищення українського селянства – українського генофонду, нищення української інтелігенції, загибель дядька Павла Коломійця...

І тому у вирі Другої світової війни вона свідомо вибрала вигнання. Перебуваючи в Італії майже 5 років, Надія Сомко знайомиться з творчістю великих художників, ніби завершуючи

мистецьку освіту, та починає інтенсивно працювати творчо.

В Італії виконує замовлення грецьких церков, малює ікони. В Югославії оформлює сербську церкву, невпинно займається станковим живописом, створюючи пейзажі, марини, натюрморти. Дві італійські виставки картин молодій художниці не пройшли непоміченими в мистецькому житті країни.

А далі Надія Сомко разом з чоловіком Сергієм Макаренком, талановитим художником-портретистом, і сином переїжджає до Аргентини. Працює там в різних жанрах, виставляється. Картини її прикрашають музеї Буенос-Айреса і приватні колекції. Вона стає членом місцевого Аргентинського об'єднання митців, стає відомою художницею. Та при невеликій чисельності української громади було відсутнє рідне мистецьке оточення, творче спілкування. Це змушує її, як і Віктора Цимбала, видатного українського художника, який теж жив у ті часи в Аргентині, переїхати до США, де на той час утворилося широке коло української мистецької інтелігенції.

І тут творчість Надії Сомко набуває нового дихання, нової енергетики. Вона невпинно і різнопланово працює. Влаштує виставки в Нью Йорку, Філадельфії, Бостоні, Клівленді, стає членом Об'єднання українських митців. Звертається до монументалістики і бере участь в конкурсі проектів пам'ятника Тарасу Шевченкові у Вашингтоні (1965) і Аргентині. Талант архітектора проявився у Надії Сомко і в проектуванні у стилі українського козацького бароко православної автокефальної церкви св. Апостолів Петра і Павла на оселі «Верховина» (1970). І знову – унікальний випадок за всю історію церковного зодчества на той час: Божий храм проектувала жінка!

Особливе місце у творчій спадщині художниці займають полотна, присвячені історії далекої Батьківщини. Вона ніби припала до цілющого джерела української історії, і воно напувало її живою водою натхнення для написання найголовніших полотен в її творчості. Вона заглибилась у часи Київської Русі і створила серію багатопланових робіт: «Хрещення України-Русі» (1960), «Князь Олег під Царгородом» (1965), «Сватання Анни Ярославни» (1965), «Іду на ви» (1966), «Свято в Стародавньому Києві» (1966). Портретні композиції «Анна Ярославна» (1965) та «Святослав» (1968)

«В'їзд гетьмана Богдана Хмельницького в Київ»

передають сильні характери русичів і вражають зовнішньою і внутрішньою красою.

Звернення до тематики козацької України, до образів гетьманів окрилювало її. Їй до снаги було відтворити і тріумфальний «В'їзд гетьмана Богдана Хмельницького в Київ» (1964), і молитву за Україну в полотні «Гетьман Іван Мазепа в Св. Софії в Києві» (1958), і рух козацького війська на марші «Ой, на горі та женці жнуть» (1964), і спротив морській стихії сильних і мужніх козаків «Надходить шторм» (1959), і повернення до невмирущої повісті Миколи Гоголя, що є поемою про козацтво, у картині «Тарас Бульба з синами на Січі» (1970).

Та на повну силу темперамент талановитої української малярки, наче прихований, стримуваний раніше, вибухнув у неповторних батальних полотнах: «Наступ» (1960), «Оборона святині» (1965). Батальний живопис – її стихія, в якій Надія Сомко відчувається напрочуд розкуто і вільно, в якій дихає на повні груди. І відчувається, як вона любить коней, як вона знає їх! А герої її картин – могутні, безстрашні козаки, віддані своїй святій Батьківщині.

Вершиною батальної творчості художниці стала картина «Бій під Конотопом» (1962), яка присвячена історичній перемозі українського

війська над московським 1659 року. Це неперевершене полотно відтворило звитязний лет козацької кінноти на чолі з гетьманом Іваном Виговським, який не може здолати ніяка ворожа сила. Після такого нестримного пориву йде тільки перемога. Вона відчувається в кожній деталі картини: у напруженому, сповненому нездоланим устремлінням до перемоги виразі козацьких облич на передньому пляні, у стрімкості руху їхніх вірних коней, яких електризує крайня напруга людей, у хмарах, пошматованих вітром, за якими вгадується сонце (бо тональність кольорової гами картини мажорна, сітла), в ухопленому мисткинею темпі, який в музиці зветься «presto». Ці вершники, окрилені волею до захисту України, – символ свободи, а саме полотно – торжество звитязи.

Нерв картини передається глядачам і заряджає їх тою ж енергією, впевненістю у перемозі. Картина вражає блискучою технікою, довершеністю композиції, експресивністю кольориту.

І цей шедевр створила українська жінка, унікальна художниця – баталіст!!!

...Вона любила життя, душею завжди була з рідною землею і своїм талантом прославляла Батьківщину.

Р. С. Щира вдячність вельмишановній пані Наталці Даниленко, завдяки якій я дізналася про Надію Сомко, за надання альбому, присвяченого творчості Надії Сомко і Сергія Макаренка.

ВІРА ВОВК. „МАСКАРАДА”. Короткі оповідання. Київ: Факт, 2008. 288 стор. Обкладинка: Лада Нижанківська-Кукс.

Часами видається, що кожна нова книжка Віри Вовк якось доповнює попередню: чи то своїм жанром, чи темами, чи різьбленими реченнями і сконденсованими описами-спостереженнями. Ця книжка – це "збірка збірок" оповідань. Від *Святого гаю* (1983), до *Карнавалу* (1986), *Калейдоскопу* (2000), *Сьомої печаті* (2005), *Напису на скарабею* (2007) і *Коляди на Щедрий вечір* (2008). Чому саме ці збірки вибрані? Їх частинно об'єднує пов'язання з мистцями і мистецтвом: одна збірка зі скульптурами Михайла Дзиндри, а дві збірки з картинами Юрія Соловія. Насправді кожне оповідання це немов одна картинка або есенція однієї постаті. Всі вони настільки сукупні, що поміщуються на кількох сторінках і не перевищують 700 слів. І саме, мабуть, задля цієї ж сукупності майже кожне оповідання є унікальним під кутом уваги і спостереження, і тому після прочитання залишається так виразним у пам'яті. Всі вони немов легенди або притчі про різні чесноти, а зокрема про тепле серце і добрі діла. Навіть коли це розповіді про історичні чи напівісторичні постаті (Колюмб, Паганіні чи Маруся Богуславка), або друзів (родина Любослава Гуцалука) і товаришів авторки. Багато з них уже в іншому світі і тут назва найновішої із включених збірок пояснює про "Щедрування померлим": це авторки щедри слова похвали, подиву і споминів про добрі прикмети тих друзів або і принагідних знайомих. Та тільки Віра Вовк уміє так підхоплювати такі прикмети. Крім того „щедрування”, яке пов'язане зі смертю тих осіб, сама тема смерті часто присутня. Та згадана вона зі спокоєм і підрахунком зробленого.

В одному з оповідань із автобіографічною закраскою Віра Вовк пише: „Я мала щастя дружити зі святими особами...”. Мова про таких "святих" це особи, в яких авторка спостерігала якісь гідні людські прикмети. Правда є серед них певні "майже святі" – як у напівсюрреалістичному описі збиточного ангела, або пригоди Папи, якого люди не впізнають на вулиці під час карнавалу.

Якщо ці короткі мазки осіб і діл такі мінімалістичні, то вступна „Біографічна мозаїка Віри Вовк” (писана між 1994 і 2000 роками) відносно детальна (33 сторінки). Правда, в різних раніших збірках (як *Духи і дерев'юи*) були різні описи біографічних моментів авторки, але тут вони доповнені, інакше пов'язані і немов дістали своє друге життя. Тут вони немов фотографії західньо-української рідні і її долі за ціле ХХ-те століття, зі всіма жакливими подіями і радостями. Тут і рідні авторки: Вовки і Селянські, і відомі постаті родів Волянських, Яворських, Нижанківських (три покоління мистців), мисткиня Ярослава Музика, Василь Стус, Іван і Надійка Світличні, і бразилійські друзі, Олена Колодій, і зокрема Терезія де Олівейра. Вони звичайно люди мистецького чи літературного світу – близькі авторці ідейно і творчо. Крім всеприсутнього пов'язання чи порівняння з Україною, немов прикраси тла, поетка вживає деталі бразилійської кольористики і природи.

Це ще тому кілька років Віра Вовк дістала нагороду СУА ім. Л. і П. Ковалевих. А тут до довгого списку її книжок додаємо нову. Віра Вовк вже видала приблизно 17 збірок поезії, 18 прози, 9 драматичних творів, 6 перекладів (українських письменників на різні мови, як і з інших літератур на українську мову) і близько десяти наукових книжок. Видала способом еміграційного "самвидаву", за власні кошти, зароблені, як професор бразилійських університетів. Віра Вовк, себто проф. Віра Селянська, пояснює, як це вона, живучи далеко від України, в Бразилії, а крім того віддалена від тамтешньої української громади, могла так працювати:

„У Ріо-де-Жанейро в мене розташований стіл праці. Тут я маю спроможність видавати книжки і працювати для престижу нашої культури, тут заробляю на хліб насущний. Роками здавалося, що я працюю і творю для якоїсь неземної утопії, для якоїсь неіснуючої нації...” (33)

Коли 2008 року Віра Вовк дістала в Україні Національну Шевченківську нагороду, вона віддала повний гонорар на підтримку перекладів української літератури, утворивши в Києві спеціальний фонд імені відомого перекладача Григорія Кочура. Це ще одна типова прикмета Віри Селянської.

Віра Вовк: УРІВКИ

АНГЕЛ

Ангел сидить на поруччі фотеля й облиза-
ним пальцем гортає том поезій.

– Уважай, ти обслинив мені всі книжки!
Дивися, які вони замурзані! І не сідай на поруччя,
ти надто важкий. Це мій єдиний фотель.

В ангела заокруглюються очі і він сповзає
з фотеля. Я вдаю, що не дивлюся в його бік і
натикаю левкої в вазу. Коли я обертаюся, він хоче
пролізти між столом і етажеркою, зачіпає крилом
об торочки хустки і тягне її разом з вазою і лев-
коюми. Черепки темно-синього скла розлітаються
по кімнаті, й квіти падають на килим.

– Аміль вазі моєї прабаби. Ну й неповорот-
ний ти! Не можеш бути хоч трошечки обережні-
шим?

Я стаю навколійки визбирувати скалки, а
ангел опускає зір і рюмсає, але незабаром він знову
– ніби нічого не сталося – мугикає якусь свою
небесну мелодію на три ноти. Я прислухаюся
якийсь час, але скоро вона мені знуджується. Все ж
таки, я нічого йому не скажу, бо то не його вина,
що в нас різний музичний смак. Я волю, щоб він
грав на лютні. Він сідає на шафу – чомусь ангели
люблять найвищі сидження в кімнаті – і перебирає
пальцями струни, заплющуючи очі. Мені пригаду-
ється півень на шаблі і дуже забирає на сміх. Ангел
це помічає, перериває гру і ховається від мене. Я
шукаю його по всьому домі.

– Не треба зразу гніватися за кожну дріб-
ницю.

Знаходжу його, скуленого під віком піяні-
на, зовсім нещасного. Починаю лоскотати його
голу п'яту, і, накінець, він не може вгамуватися і
регочеться, аж дзвенять шиби.

– Ну, досить уже, досить. Що подумують
собі сусіди?

Іду на базар купити сливок і залишаю
ангела, щоб скип'ятив молоко. Повертаюся з пога-
ним передчуттям. Ну й справді: молоко збігло, а
ангел чистить піч, зовсім обмазаний сажою. Вияв-
ляється, що він тільки на мить віддалився, щоб
прогнати осу з арона. Доводиться запхати його до
ванни, випрати, а потім посадити на підвіконня,
щоб висох на сонці.

Під вечір сідаю за стіл класти пасьянса.
Якщо він вийде, то в нас з ангелом буде спільна
мова. Тим часом він лузає насіння соняшника на
шафі. Справді, як їх виховують у небі? То плете
теревені, то дмухає соломкою милянці баньки на
папороті біля вікна, зовсім без почуття будь-якої

відповідальності! Міг би, принаймні, обрубити
свою сорочку, щоб не торочилася.

Від якогось часу помічаю, що в нього
синці під очима. Очі щодня стають старші. Невже
цей ангел колись стане дорослий? У нього бліде
обличчя; може, треба йому купити травневого
меду і повести до мандрівного цирку, хай би заба-
вився між каруселями, сміхунами й жонглерами.

Справді, він виявляє деяке зацікавлення гім-
насткою, яка легкою пушиною літає з гойдалки на
гойдалку високих хистких ристунків, але зовсім
байдужий до штукаря, що витрясає з рукавів і нога-
виць бенгальські вогні. В менажерії з натугою
тягнеться від клітки до клітки. Шкода було витра-
чати час на прогулянку! Я нічого не скажу, але він
це вчитає з мого обличчя, як повернемося додому.

Втомлена лягаю до ліжка і роздумую, як
мені з ним поводитися. Співжиття могло б бути
приємне, але чомусь цей ангел має таку трудну
вдачу. Обдумую довгу, вирішальну розмову з ним і
засинаю зі спокійною совістю.

Прокидаюся вранці і йду його збудити.
Вікно широко відкрите і його вже нема. Тільки
перо з крила на килимі. Я знаю, що він не повер-
неться, бо повітря пахне свіжими форцизіями і
вологою землею.

Сідаю на долівку і плачу, плачу, плачу.

* * *

УКРАЇНКА

Сусіди привезли з подорожі довкола світу
різноманітні пам'ятки. Найбільше захоплення між
численних відвудувачів їхнього помешкання вик-
ликає українка в полтавській ноші. Всі цікаво огля-
дають її пшеничні коси, діти боязко дотикаються її
порцелянового лиця й тонкого мережива на лляній
сорочці, але їх відганяють, щоб не замурзали укра-
їнки своїми пальцями, липкими від шоколадового
морозива.

Вистачить тільки плеснути в долоні, й уже
українка починає співати: вона тупоче своїми ніж-
ками в червоних замшових чобітках веселу танцю-
вальну пісню, і всі сміються з пискливого голоска,
що незвичайно швидко вимовляє незнайомі слова.
Але часом пісня прядеться довгою ниткою, тоді
господар опускає газету на коліна, господиня зід-
хає в дзеркало, а голуба пташка саньясу починає
стрибати в бамбуковій клітці й шукати дерев з пра-
лісу з бородатими конарами, де домують пругасті
рисі.

Назагал сусіди воліють веселі мелодії, й українка стоїть на буфеті як прикраса. Одначе, коли нема гостей, вистачить накрутити її з лівого боку під жупаном мосяжним ключиком, і зараз вона перетворюється на практичний домашній прилад: метушиться по хаті, замітає, повзає на колінах, натирає долівку воском, миє посуд, пере подвійні простирадла і крохмалить цілі гори дитячих хвартушків. Від того, вправді, її атласовий жупан і запаска в ткани квадрати трохи постраждали.

Вечорами українка робить домашні завдання для школи дітям і насилює для пані дому пацьорки в узорі розеток калейдоскопа. Господареві вона обтинає нігті на руках і ногах та підстригає вуса.

Одного дня він посадив її на своє коліно і спитався:

- Що тобі подарувати на день народження?
- Українка подумала і несміливо сказала:
- Одну сльозинку.

Господар похнюпився. У день свого народження українка дістала торбинку земних горішків.

Але одного разу сталося щось неймовірне: господиня, повернувшись з театру, застала українку перед кліткою саньєсу. Клітка була порожня, а українка горіла від високої температури. Два дні опісля вона завинулася в кокон на балконі. Одного ранку, на очах переляканої родини, вийшов з кокона метелик пшеничної барви, наладнав крильця, замерехтів і зник у тіні далекого гаю.

* * *

ЯКБИ Я БУЛА ПАВОЮ...

(Один мій дуже розумний і дуже точний друг, читаючи тут написане, завважив, що пави – сірі й буденні, і що вся веселкова краса належить тільки павичам. Але поезія нехтує такою зоологічною докладністю: уставляти павину старт те саме, що сперечатися про старт ангелів).

Якби я була павою, світ став би кришталевою кулею. (Симетричне паювання). Я полетіла б на прощу відвідати своїх племінниць: розети Шартрського собору, Нотр Дам та голубу мечеть Ахмета I. Веселка позеленіла б від заздрощів. Я показала б їй красу своїх пер із містичними очима, що не мають повік і завжди все бачать.

Якби я з'явилася, часом, у колі таких, що ховають у собі злочинні таємниці, я широко розкрила б вахляр з магічними очима, які дивляться вглиб промінням Рентгена і відають правду так ясно, наче вахляр з карт ворожки. Злочинці були б

розмасковані. Я пізнала б усе таємне: кохання, снагу, ненависть, думки, бажання. Бо мати павині пера означало б те саме, що посідати камінь мудреців.

Мій родовід починався б від тієї прапрапави, яка сиділа на даху Вифлеємської яскині і що її увічнено на мозаїці Різдва Христового в Каріє Джамі. А українська квітка мого роду починалася б від пари пав на церковній бані, зображеній у мініатюрі святого Марка з Добролювої Євангелії. (Вправді, дуже правдоподібно, весь павин рід походить з раю, бо один з ангелів кельнського майстра Стефана Льохнера, на картині «Мадонна в трояндовій альтані», а саме той, що грає на лютні, має павині крила).

Звісно, мені найдорожча українська галузка. Там усюди повно пав і павичів: на кераміці, на скринях, на весільних рушниках, і навіть київським княгиням і князям теліпалися при вухах золоті сережки з емалевими павами.

“Ой у садоньку павоньки ходять, ой дай, Боже! Павоньки ходять, пір'ячко ронять, ой дай, Боже!”

– розказує стара колядка.

Хто не бажав би собі окрушини безсмертя на полив'яній вазі, на мальованій скрині, на льнянім рушнику, на золотій сережці, в стародавній колядці? Якби я була павою, я була б частиною міту, мені припала б крихта доброзичливості від мого народу, бо пава символізує таємно-синім оперенням принаду ночі й одночасно життєдайну силу сонця з промінним німбом.

Може, колись сільські хлопці потурбували б мене, щоб добути собі перо на кресанню; або поети, щоб умочати його в каламар для надхнення. То було б наче роздавати реліквії самої себе, для обряду краси кришитися хлібом, множитися рибою.

Я була б містично посвоячена з кабалістичним колом, соняшним годинником, головою пальми, поясом Сатурна, гребенем еспанської танцюристки, кометою, північним світлом.

Коли настирливі допитувалися б:

– Пані чи панна? – я завжди могла б відповісти: – Пава.

І увійшла б у вічність, до залі з люстер, що множать віддзеркалення і віддзеркалення віддзеркалень у безконечність, у природній короні і в природних шатах, що є також частиною моєї особи, під звуки і ритм павани¹.

---

¹ Павана – урочистий повільний танок, поширений у Європі в XVI столітті.

ДІТИ

Уривки із щоденника

(Продовження)

Ніна

14 травня 1990. Філядельфія. Наше немовлятко в Каліфорнії докорінно перемінило стиль життя Марка та її – трохи їх вимучує по ночах. Стефко був учора пару годин удома, але він ще на антибіотиках і більшість часу мусить бути у лікарні. Іванко й Уляна були дуже простуджені, що було додатковим ускладненням.

2 червня 1990. Торонто. Малий наш Стефанко – з безволосою головою, великим довгим шрамом уздовж правого боку тулуба та слідами від уколів і розтинів – після всіх своїх страхітливих тарапат і страждань – поводиться і розвивається зовсім нормально. Досить добре вже тримається на ногах і бігає, часто сміється, багато розуміє і пробує говорити окремі слова: “баба, мама, киця, літак”. Цікаво побути з ним удвох на самоті: він значно спокійніший від Іванка, вміє сісти і бавитися забавками (при чому можна спостерегти проблиски кмітливості – зокрема на іграшках, що подумані як елементарні тести IQ). Сьогодні були ми з ним удвох на ганку: Стефик возив у возику шишки. “Принеси бабі шишку!” Стефик іде до возика, вибирає шишку, несе і дає бабі. “Дай бабі другу шишку!” І Стефко знову несе. А потім, навпаки: “Кинь шишку у возик!” І Стефко кидає, одну, другу, а тоді дивиться на

порожні бабині руки і каже: “нема!” Але дитина з іншими чужими дітьми матиме проблему, якщо волосся не відросте. Була я з ним та з Іванком в парку, на гойдалках. Позналились там з 4-літнім хлопчиком Марком та його дідом (говорили по-українському, отже я до них підступила, щоб Іванко міг мати товариша). Було сонячно, діти всі в кашкетиках. Але в певний момент Стефкові злетіла з голови шапка і Марко – галасливий хлопчисько, значно від Іванка більший і виховуваний в канадському не-українському садочку, злосливо вигукнув: “baldy, baldy!” – Я це, очевидно, зігнорувала, але коли ми відходили, хлопчисько знову сказав до діда: “I won't play with him, he's baldy!” Марко говорив з Іванком і з дідом по-українському, але видно було, що англійська мова йому легша. Я була рада, що Іванко цих злосливих реплік не розумів, дідові Марка я також нічого не пояснювала, але подумала собі, що хворі діти мають ще й цю зайву психологічну травму, бо вони ніколи не можуть бути такі, як усі. Малому Стефанкові це ще незрозуміло, але дітям шкільного віку доводиться переживати. Постійні відвідини лікарні дуже Стефка прив'язали до мами – часом плаче, щоб іти до неї на руки, але можна його заговорити, а вже справжнім конкурентом до мами, що може відтягнути Стефкову увагу, це – киця! В сусідстві є такий волохатий брунатний звір з пухнастим хвостом!

Іванко – живе срібло: постійно в русі, в підскоках, непосидючий. Він не має терпцю сісти і будувати щось з кльоциків. Але словник його мови – феноменальний. Ось має в руках шнурок: “я тут його намотав і заплутав”, каже бабі. Це він, очевидно, перебрав від Наталі – молодій дівчині зі Львова, що приходить тричі в тиждень його пильнувати, щоб полегшити Улянці й Максимові справи побуту і комплікацій пов'язаних з лікарнею і хворобою Стефка. Наталя – гарна молода блондинка, чудово говорить по-українському, вміє до малого знайти добрий підхід, багато з ним розмовляє, Іванко дуже її любить і радо з нею бавиться. В нього тепер дуже розвинута фантазія. Пішов з бабою до

пивниці. Виліз на стіл, казав бабі сісти біля себе, витягнув шнурок: "Я тут буду ловити рибу!" Слово по слові, баба ввійшла теж у роллю і от ми удвох ловимо рибу – велику смажимо, маленьку кидаємо назад у море, на смажену рибу запрошуємо в гості Михайлика й Оленку, додаємо до риби кечап, викидаємо ості – а все те тільки при допомозі одного шнурка! "Та вистачить фантазія сама, як бджіл нема", мовляла Емілі Дікінсон у моєму перекладі. Іванко любить говорити "Між інчим" і поправляє бабу, коли баба, повторюючи за ним, каже "між іншим". Іванко з притиском повторяє: "між інчим" – привезений зі Львова галицький правопис! Трошки він боягуз – на ковзанку сам не дуже рветься сідати (стоїть нерішуче, так як баба перед ескалатором, що йде вниз – розумію його резерву!) – але при бабиній заохоті і обіцяній шоколадці – почав уже поволі переборювати цей страх. Також далі вразливий на голосні звуки і часом затуляє собі вуха руками, коли їде якась машина – "смітовіз", чи щось подібне.

19 червня 1990. Лос Анджелес. Сиджу на горді, а побіч мене у своєму кошику-ліжечку спить Ніна. Соняшна тепла погода з прохолодним вітрецем. Ранок. ...Я вже тут три дні і чотири ночі. Ніночка – спокійне дитинча: мало плаче, добре спить. Я їй приспівую: "Ой чорна я си чорна, ой чорна я циганка" – в неї голова покрита довгим чорним волоссям, чорні оченята, навіть брови вже зарисовуються – буде чорнобрива! Має дуже довгі на руках пальчики, довгі тонкі ноженята з великими стопами. Каже Ія, що її мама, подивившись на Нініні ноги, запроорокувала: "буде size 10!"... Вчора ми з Ніною двічі були на довгому проході з візочком. Прегарна тут околиця і в повному розквіті: повно прекрасних квітів, в тому числі і багато екзотичних, південних. Погода однотайно соняшна, не надто тепло і без помітної вологості. Приємно

пройтися вулицями, хоч з візочком це не так легко – щоб перейти дорогу, часто доводиться цілий візок підносити, бо нема на перехрестях з'їздів.

23 червня 1990. Лос Анджелес. Дні проводжу з дитиною або при кухні. Ніна, однак, спокійне дитинча, не вимагає багато, мало плаче – тільки подає сигнал, коли голодна або мокра. Вночі Ія дає їй грудь, але я всю ніч взагалі її не чую, так що маю змогу відпочити, виспатися. Бачу, що моя поміч тут не така конечна, як була моя поміч Уляні з Іванком.

... Був тут у середу фотограф. Це така акція, пов'язана з "Diaper service", мовляв, дають, як бонус, даром дитині фотографію. Треба було бачити, як це виглядало! Перетворив кімнату на фото-студію, з екраном, рефлекторами, наставленою апаратурою. А тоді збудував з крісел і рушників своєрідний п'єдестал, поставив Ніну на рульон з рушників з головою, спертою на руки, зложені навхрест і – viola! – на секунду пустив дитину, не тримаючи рукою, – і клац фотоапаратом! (очевидно, при допомозі remote control – все інше готове, наставлене).

27 червня 1990. Лос Анджелес. Вчорашній мій tour de force – тим разом уже не вареники, але прохід з Ніною у візочку на пляж. Хотіла я перевірити, скільки на це потрібно часу. Знала, що це далеко – адже ходили ми туди колись з Остапом. Але з дитиною, та ще візочком, що його треба підносити на тротуари на перехрестях – це інша справа. Забрало мені точно одну годину дійти до океану! А що дитинча маленьке, і дуже ще залежне від маминих грудей, то приблизно що дві години треба йому бути з мамою. Отже часу, щоб походити над морем, не залишилося – треба було зразу вирушати в поворотну дорогу.

(Продовження в наступному числі)

Спростування

У вересневому числі (2009) журналу „Наше Життя” стр. 1, 2-ий абзац, 5-ий рядок слід читати: „...внутрішніх доходів у Вашингтоні. Щиро вітаємо Вас, Оксано!”

Також у вересневому числі допущена друкарська помилка. Ім'я і прізвище автора статті «Українські весільні звичаї, пристосовані до сучасного життя» Євгенія Ковальська подано на стр. 6-ій знизу замість на стр. 7-ій зверху.

ВІТАЄМО

в рядах членів Союзу Українок Америки

нових членок 111-го Відділу СУА в Лос Анджелесі

Орисю Беднарську Оленку Крупну Надію Шлапак Марію Шлапак

ЗБЕРЕЖЕМО ЖУРНАЛ «НАШЕ ЖИТТЯ»

100 дол. у світлу пам'ять **бл. п. Іллі Андрусяка** через 76-ий Відділ СУА. Дружина Марія Андрусяк.
\$100 from Association of Seniors Ukrainian National Association.

50 дол. замість квітів на свіжу могилу **св. п. Євгена Змий**, мужа членки 86-го Відділу СУА Наталії Змий. Наталці з родиною пересилаємо глибокі вислови співчуття. 86-ий Відділ СУА, Ньюарк, Н. Дж.

30 дол. в пам'ять **св. п. Наталії Танін (Головінська)**, колишньої членки 51-го Відділу СУА у Мілвокі, Вісконсин. Родинам Танін та Головінських пересилаємо співчуття. Вічна Їй пам'ять. Ірена С. Пискор-Біляк та д-р Роман Біляк.

25 дол. замість квітів на могилу **бл. п. інж. Євгена Б. Змий**. Іванна Ратич.

25 дол. замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Франка Спіна**, чоловіка нашої членки Люби Ярмач Спіно. Родині висловлюємо щирі співчуття. 56-ий Відділ СУА, Норт Порт, Флорида.

У світлу пам'ять **Марти Рудик**, нашої посестри із 108-го Відділу СУА, на Пресовий фонд журналу „Наше Життя” зложили: по \$50 Дизя Брочинська та Рома і Максим Тибодо; \$30 Уляна Зінич; по \$25 Оріся Мандич і Лідія Хома; по \$20 Надя Троян, Дозя Бистряник і Н.Н. Збірку перевела Уляна Зінич. Родині складаємо наші щирі співчуття.

Всім жертводавцям сердечно дякуємо!

ГУМОР НА ЗБОРАХ

Молода секретарка товариства до голови:
– Як протоколюється такі наради?
– Записуйте по черзі кожну, що говорить.
– А як говорять чотири разом?

* * *

– Що ви чули вчора на концерті?

– Безліч речей: Сергія звільнили з роботи, Іванка вигнала свого нареченого, а Віра стала бабусею.

* * *

– Я бачу, що у вас три пари окулярів...
– А так: одна пара, щоб читати, одна для їзди автотом,
а третя потрібна для пошуків перших двох.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. LXVI

OCTOBER 2009

SHARING THOUGHTS, VIEWS, & NEWS

This year marks the 350th anniversary of the Battle of Konotop, during which the forces of Ukraine's Hetman Ivan Vyhovsky and his allies engaged the armies of the Russian Tsar. The battle, fought near the town of Konotop (now in Sumska Oblast, Ukraine) was a bitter victory that did not (at least on surface) have any significant impact on Ukrainian history. In modern-day Ukraine, however, it is often considered a major victory because the brave Ukrainian Cossacks who fought at Konotop dispelled Russian propaganda about the "eternal friendship of the Russian and Ukrainian peoples." One might even consider this battle and others like it as events that paved the ultimate road to the Act of the Declaration of Independence of Ukraine, celebrated by Ukrainians worldwide on August 24. In the vivid painting on this month's cover of *Our Life*, we've featured Nadia Somko. One of only a handful of women artists in the world who painted battle scenes, she has re-created this historic "battle won yet a war lost" in a dramatic panorama.

This year also marks the 18th year of Ukrainian Independence, and UNWLA delegates attending the annual meeting of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations (WFUWO) and the World Congress of Ukrainians (WCU) meeting which followed were excited to find themselves in the midst of Independence Day revelries in Lviv.

In the celebratory spirit of ongoing concerts and parades that moved through the narrow, cobblestone streets of Lviv for three full days, Soyuz Ukrainok of Lviv sponsored a procession of singing, music, and embroidery. SU Lviv's President Olya Pastushenko invited her membership, which includes women who represent 21 regions of the Lviv Oblast, to enrich the procession with traditional embroidery from their own regions. Many of the embroidered shirts worn by the women attending were family heirlooms dating back one hundred years! The SU members explained the history of these family treasures with much pride. Thank you to the president and membership of the Lviv Okruha for their warm welcome and for presenting us with an opportunity to witness this lovely event.

On the eve of Independence Day, pop star Ruslana Lyzhychko invited us backstage after her free concert on the Prospekt Svobody (Independence Square). During her concert, the air was thick with excitement and the spirit of independence was heightened as Ruslana extolled the wonders of her homeland and the greatness of the city of Lviv in song and in exclamations between her songs.

The World Federation of Ukrainian Women's Organizations' annual meeting, took place on August 18 and 19. Representatives from nine countries attended and submitted reports. Regardless of the size of the respective countries they represented, the women's organizations each focused on very similar themes: fostering Ukrainian cultural heritage, promoting knowledge of Ukrainian culture, providing financial

---

*UNWLA Executive Board Member at Large
Vera Kushnir, Ruslana, and UNWLA President
Marianna Zajac.*

WFUWO delegate and guests Atena Pashko, Past President of Soyuz Ukrainok (3rd from right) and Rostyslava Fedak, current Vice President of SUU (2nd from right).

assistance to Ukrainians around the world, and upholding ties with Ukrainians for charitable and educational purposes. Just as attending our UNWLA Conventions gives our membership the impetus and inspiration to carry on its mission and work, so does this gathering of worldwide Ukrainian women's organizations instill in attendees a feeling of sisterhood, a common thread of determination and hard work for the good of our people. During the event, those of us representing the UWNLA saw and heard much that attested to the fact that our organization is deeply respected by other Ukrainians around the world.

Three roundtables were held during WFUWO's annual gathering. The first focused on the future role of WFUWO, the second on the participation of WFUWO member organizations in the United Nations' campaign entitled "Blue Heart" (an initiative aimed at generating awareness about human trafficking throughout the world), and the third dealt with methods to ensure the future of the WFUWO magazine *Ukrainian Woman in the World*. I was invited to participate in the third roundtable. As most publications today face the same issues (i.e., financial considerations and subscriptions), I was able to draw parallels to *Our Life* and offer suggestions based on some of the changes we have implemented during this past year. Although our first obligation and loyalty as UNWLA members **must** be to our own magazine, I encourage each UNWLA branch to purchase an annual subscription to *Ukrainian Woman in the World* as a means to keep our membership apprised about Ukrainian women's organizations around the world—how different and yet how similar we are. While I participated with interest in the scheduled programs and events, I was particularly touched by personal encounters—whether meeting a delegate from another country for the first time or becoming reacquainted with someone I had met at a previous WFUWO meeting.

The World Congress of Ukrainians' (WCU) annual meeting immediately followed WFUWO's and was also held at the beautiful Lviv University Polytechnic Institute. Since its foundation in 1844, this university has been one of the most important centers of science and technological development in Central Europe. Again, reports from diaspora community organizations throughout the world were submitted in writing and/or read. I reported on behalf of the UNWLA, emphasizing the work of our branches across the United States in 2008 in commemorating the 75th anniversary of the Great Famine of 1932–1933.

Most of the participating diaspora organizations are now centered around communities of the latest immigration leaving Ukraine. These emigres often voiced their desire to stay involved in the politics and domestic affairs of Ukraine. So much so that WCU leadership proposed to create a Commission of the Diaspora under the Ukrainian Ministry of Foreign Affairs. The delegates voted to accept the proposal. WCU leadership will be working to promote this new partnership.

One of the highlights of the WCU conference was the visit and speech of the Prime Minister of Ukraine, Yulia Tymoshenko, who was warmly greeted and who described her own vision for Ukraine and her solutions to Ukraine's ongoing problems. That same evening, the Prime Minister invited the WCU Board of Directors to an impromptu reception at Vysoky Zamok in Lviv, where she responded to various questions from attendees.

Our stay in Ukraine continued for another week beyond the formal meetings, during which we met very interesting and outspoken individuals who are working to make their country a better place to live.

Marianna Zajac, President

(To be continued in November issue.)

New Horizons for UNWLA Parliamentarian Oksana Skypakewych Xenos

Oksana Skypakewych Xenos has been appointed to the position of Administrative Law Judge with the Social Security Administration's Office of Disability Adjudication and Review. This office is the highest administrative appeal level of the Social Security Administration. As a federal administrative law judge, Judge Xenos holds hearings and issues decisions on appeals from initial determinations under Title II (Retirement, Survivors and Disability Insurance) and Title XVI (Supplemental Security Income) of the Social Security Act. The decisions she makes crucially affect the lives of claimants, some of whom are society's most vulnerable, and, in the aggregate, involve significant Social Security program dollars.

Ms. Xenos served as the IRS District Counsel for the State of Michigan from 1989 to 1998 and as an IRS trial attorney from 1981 to 1988. She also served as an attorney and tax law specialist on tax-exempt organizations with the IRS Rulings and Agreements office in Washington, DC, from 2002 to 2009. Before reentering federal government service in 2002, Ms. Xenos practiced tax law as a principal with the law firm of *Rubenstein, Isaacs & Xenos* in Southfield, Michigan.

A retired U. S. Army JAG Corps Lieutenant Colonel and Foreign Area Officer, Ms. Xenos qualified in dual foreign language specialties—Ukrainian and Greek. She serves as the parliamentarian for the Ukrainian National Women's League of America and is a longtime member of the UNA and of the Ukrainian American Veterans Michigan Post 101. From 1995 to 2002, she served as vice-chair of the Ukrainian Selfreliance Michigan Federal Credit Union.

Ms. Xenos is a graduate of the Immaculate Conception Ukrainian Schools in Detroit. She received her law degree and her B.A. and M.A. degrees in Slavic languages and linguistics from Wayne State University in Detroit, Michigan.

Oksana's husband Theodore is a Detroit-area restaurant owner. Their son Elias, a practicing attorney with a Michigan law firm, and his wife Yulia are the proud parents of daughter Emelia.

NEW BOOKS

Culture and Customs of Ukraine by Adriana Helbig, Oksana Buranbaeva, and Vanja Mladineo. Westport, CT: Greenwood Press, 2009. xx, 195 p. illus., map. (Culture and customs of Europe).

Europe is the prime destination for American vacationers. The “Grand Tour of Europe” used to be a desired part of a liberal education for American students. All who could afford it looked forward to a semester or year abroad, and it usually meant abroad in Europe. It is for such readers that the Greenwood Press publishes its series “Culture and customs of Europe.” Recent volumes in this series covered Spain, Germany, Italy, the Baltic States, Ireland, the Czech Republic, and Slovakia. The volume for Ukraine follows the general pattern. Ukraine is characterized in the preface as: “A nation-state defined by a multitude of ethnic groups, religions, languages, and worldviews,” as a “kaleidoscope of old and new ideas and practices,” and the book’s objective is described as an examination of “Ukraine’s cultural framework through the lenses of history, politics, family, social networks, artistic expression, religion, custom, and tradition.”

A concise chronological table points out the most important historical developments from the Trypillian culture to President Yushchenko and the 2007 Parliamentary elections. The first “Context” chapter provides a succinct summary of Ukraine’s history and geography. The chapter on religion covers the adoption of Christianity in 988, the history not only of the Orthodox and Catholic churches, but also of the evangelical movement, as well as of the Jewish, Muslim, and Neo-Pagan faiths. Language is dealt with not only as “a means of communication,” but also as “an indispensable

part of personal and social identity,” and the authors provide a history of language policies and present a picture of the linguistic situation in present-day Ukraine. The chapter on gender discusses the status of women in Ukraine, violence and trafficking in women, feminism, abortion, and homosexuality. The chapter on education provides both a history in the various Ukrainian lands and a description and critical analysis of present-day trends and developments. “Customs, holidays and cuisine” deals with daily habits, attitudes, family relationships, traditions and superstitions, sports, official and family celebrations, food and drink. The “Media” chapter provides some history, but focuses on present-day developments, particularly since the Orange Revolution. The chapter on literature gives a historical survey from the eleventh century though the 1990s and provides brief characterizations of the most important writers from Kotliarevskiy to Zabuzhko. The music chapter discusses both classical and popular music. The final chapter deals with the theater and cinema in the 20th century. The book has a glossary, a ten-page bibliography of English language sources (in addition to bibliographical references following each individual chapter), and an index. Among the recent popular publications on present-day Ukraine, this modern and well-designed book in excellent, readable English stands out as one of the best and certainly merits the attention of our readers.

Marta Tarnawsky

Writers on Writing

If there's a book you really want to read but it hasn't been written yet, then you must write it.

- *Toni Morrison*

Keep away from books and from men who get their ideas from books, and your own books will always be fresh.

- *George Bernard Shaw*

“Classic.” A book which people praise and don't read. - *Mark Twain*

There is no such thing as a moral or an immoral book. Books are well written or badly written.

- *Oscar Wilde*

Yaroslav's Treasurer by Myroslav Petriw. Toronto: Blue Butterfly Books, 2009. Novel. 293 pages. Maps, glossary, interview with author; for more information visit www.butterflybooks.ca.

We've all heard the admonition about not judging a book by its cover, but reviewing a book is not always as straightforward as reading for pleasure or learning, and sometimes entails a cover-to-cover assessment. Indeed, in the case of *Yaroslav's Treasurer*, the covers (front and back), have quite a bit to say about the pages between and set the stage for adventures to come.

The back cover, for example, provides a one-paragraph summary of the book and brief plugs that invite prospective readers to explore a novel that blends fact and fiction and throws an innocent abroad into a "dangerous quest for Europe's greatest treasure." One comment advises readers to "think Hollywood action-adventure film *Romancing the Stone* with a young Indiana Jones thrown in." All of this is rather compelling and evokes a visceral "It's about time!" Here at last is a novel about Ukraine—in English—that is not about long-dead heroes or about the glories and/or woes of Ukraine's distant past. It is fresh and new and long overdue, and for this alone, well worth reading.

The front cover is more subtly compelling. The eye is drawn first to the bold orange letters of the book's title and then to the muted scene behind—a photograph of a rather bleak and dismal view of what looks to be an unpaved street or alley flanked by gloomy houses and other structures that have seen better days. Beyond these is a lone telephone pole, its drooping wires interlaced with the branches of several leafless trees. In the foreground is a puddle of water dappled with what at first glance seems to be amorphous yellow splotches. A closer look reveals that these are, in fact, a reflection of something beyond the camera's lens—the golden domes of a church, or more precisely (as the front matter of the book explains) of the Mykhailivsky Monastery in Kyiv. And it is this subtle interplay of images that foreshadows what lies between the covers—a novel that pits events grounded in antiquity with those of contemporary Ukraine and carries the reader through a series of murky puddles in which one soon discovers glimpses of something that shines and glimmers and illuminates.

Yaroslav's Treasure begins with a prologue: "Kyiv, Ukraine, December, 1240 A.D." Set aside the fact that what we now call Ukraine was

then called Rus' and you are drawn into a chapter that re-creates the last stand of the city's defenders against the Mongol Horde of Batu Khan. In the tradition of all good historical novels, there are references to real historical personages—Prince Danylo of Halych, Monk Nestor, Yaroslav the Wise—even Dazhboh gets honorable mention. The fourteen pages move swiftly; the city is lost, the defenders perish, but a great treasurer is saved for posterity, and there are strong hints that it will resurface in the pages that follow.

What mars this otherwise well-crafted introductory chapter is the author's use of Ukrainian words where English equivalents might have been more reader friendly. We find *topir* (battle axe), *porok* (catapult), and similar terms, most explained in the text and further explained in the glossary at the end of the book, but the explanations and the need to flip from page 5 to page 274 are annoying. There are related problems with the names of historical sites: "The sound of thunder had come from the *Zoloti Vorota* behind him. There was fire and smoke by the Golden Gate" (p. 10). Readers unfamiliar with Ukrainian may well deduce that two separate entities are being discussed here. Even more distracting is the anachronistic "Pane Sotnyk," a military title that was not in use during the 13th century. This trend continues in later chapters, which are peppered with "cholera" and "Metropolitan," both of which mean something to those of us raised in diaspora communities but are likely to leave other readers perplexed.

In Part I, the book fast forwards in time and place to Canada in 2002. Here we meet the novel's hero, Yaroslav, who is sailing with his father off the coast of Vancouver. The sailboat is named *Tryzub*; a blue and yellow flag flutters in the wind, and the diaspora reader smiles at the familiarity of growing up with similar images that epitomize life as an ethnic Ukrainian. Our young protagonist's musings flesh out this concept with a description that resonates and sparks instant empathy between Yarko and the diaspora reader:

He stood there [on the deck of the sailboat] feeling waves of anger and guilt . . . memories of the force-feeding of Ukrainian school, Ukrainian soccer, Ukrainian boy scouts, and Ukrainian church . . . language courses, which

earned him no credits, and being subtly pressured to find himself a Ukrainian girl. . . . those stories of heroic battles . . . struggles amid deprivation . . . somehow demanded similar achievements from him personally. Nobody actually said this to him. It was just the legacy of growing up ethnic. And every day that he shirked this undefined obligation only added to the guilt he now felt (pp. 20–21).

Here, as in the prologue, there are things that briefly detract from the story: Mr. Petriw's ambivalent use of the causal "dad" and the formal "father" and the one-volume *Kobzar* being described as "the collection of Shevchenko's poetry." But one maneuvers past these and other speed bumps and drives on, drawn into the story by a letter from the past that compels young Yarko to visit Ukraine in pursuit of a mysterious family treasure.

Part II of the book is set in Lviv, and Yarko's first impressions of the ancestral homeland are entertaining as well as insightful. Ukraine, he quips at one point, is "like Alice in Wonderland . . . everything is not quite as it seems." He enjoys the local beer and admires a statue of a scalp-locked Ivan Pidkova, dubbing the Kozak hero "Johnny Horseshoe." But the sightseeing is peripheral, and our hero is determined to locate and retrieve the long-lost family treasure. Climbing onto the mountain bike he has brought from Vancouver and is now using to get around Lviv, he quotes Sviatoslav the Conqueror: "Idu na Vy!" But while this is philologically correct, the reader pauses to wonder why the author didn't use the more familiar variant—"Idu na Vas."

The pages begin to turn more quickly as we begin to see signs of the promised *Romancing the Stone* and Indiana Jones. A stranger in a strange land, our hero embarks on a series of sometimes improbable but nonetheless riveting adventures, and you want to read on to learn what happens next. The characters Yarko encounters include a sexy blonde bombshell, a mysterious priest with a cell phone, and a policeman who is a member of a secret organization that has arisen to combat the forces that have prevented "independent" Ukraine from breaking free of Moscow's sphere of influence. Here the tale is liberally punctuated with the names of Ukraine's modern-day martyrs, puppets, power-brokers, and rising stars. And it is this section of the book that confirms for the reader that "Yaroslav's treasure" is a double entendre—the family treasure

is intertwined with a far greater treasure that is, in turn, intertwined with the fate of contemporary Ukraine.

Part III, which begins in Kyiv on the eve of the presidential elections and reaches a dramatic climax during the events surrounding the Orange Revolution, brings new political intrigue and coincides with Operation Slava, a plan to unearth the great treasure that has been hidden from sight since the Mongol invasion of 1240. Here, a new range of characters come into play: would be kingmakers, a shadowy figure known as The Saint, patriotic miners from Donbas, international election observers, archeologists, Russian commandos, bishops, and someone who may or may not be an agent of Israel's Mossad.

A romance blossoms; a tunnel is excavated under the Hotel Dnipro; Yushchenko announces his intentions to enter the presidential race. From his window in the hotel, Yarko watches the ensuing political rally, "tens of thousands of people all waving orange or wearing orange or holding something orange . . . If it was ever possible to have a clean-cut, idealistic, drug-free Woodstock, then this was it" (pp. 141–142).

The plot accelerates as the forces of good are beset by a series of calamitous events and are threatened by denizens of the dark side that want neither Ukraine nor Operation Slava to succeed. Abductions, explosions, and shoot-outs take the reader on a wild and exciting ride. Yushchenko is poisoned, the election fiasco unfolds, the Orange Revolution makes the world watch and wonder. But to tell more is to give away too much of the plot and spoil the journey for other readers.

A brief epilogue wraps up loose ends and conjectures, simultaneously hinting that the story has yet to be finished and that the country in which most of the action has taken place has yet to find its own conclusions and resolutions.

At the end of the book is a biographical note about the author, followed by a Q & A interview that is illuminating in and of itself. Here we learn the author's motivation for writing *Yaroslav's Treasure*—the realization that there was "a vacuum just begging to be filled"—as well as details that explain the whys and wherefores of certain nuances that so nicely embellish the story.

Happy reading. —TSC.

THE SCOOP ON SWINE FLU

by Ihor Magun, M.D., F.A.C.P.

Swine flu is making headlines again, prompting epidemiologists to inform the medical community to brace itself for a challenge. Vaccines for the swine flu are being prepared and tested. Distribution and administration protocols are being worked out and possible side effects are being studied, and specific recommendations will be provided by the appropriate health department agencies. In the meantime, public awareness about swine flu is somewhat amorphous. This article is intended to shed some light on the disease, including how it is spread and simple measures people can take to protect themselves.

Swine influenza is a respiratory disease of pigs caused by type A virus. There are four main influenza A virus subtypes isolated from pigs: H1N1, N1N2, H3N2 and H3N1. The first isolated case from the pig was documented in 1930—the H1N1 virus that is tied to all the currently reported cases of swine flu among humans.

Swine flu normally does not infect humans except in cases of direct exposure to infected animals. This can occur at county fairs, zoos, and in places where pigs are raised. In most instances, the infected animals are quite ill, but rarely die from the disease. They are separated from the rest of the stock to prevent further contagion. The Centers for Disease Control, which tracks all cases of swine flu, reported only twelve cases of human infection from December 2005 to February 2009. The current—broader—outbreak began in March 2009.

Once the swine flu is transmitted to a human, certain changes can occur that lead to human-to-human transmission. The disease seems to be more prevalent in school age children rather than adults. While we are not certain why this is the case, it is likely to be a combination of factors—e.g., being in close quarters and inadequate application of preventive measures like hand-washing, etc.

The disease is spread by aerosolized droplets from coughing or sneezing. It can also be spread by contact with saliva and nasal secretions. Once someone touches an object that harbors the virus, subsequent contact with the mouth or nose will introduce the disease to the body. After entering the respiratory tract (nose, throat, lungs),

the virus triggers an inflammatory reaction and the immune system responds with an influx of white blood cells and cytokines. Although they help fight off the virus, these "rescue mechanisms" also cause inflammation of the respiratory tract. The person infected develops a fever (which can be greater than 102 degrees Fahrenheit), cough, sore throat, diffuse body aches, lethargy, and chills. In some people, diarrhea and vomiting also occur. Any underlying respiratory disease can easily intensify the symptoms and produce medical complications. The virus can be spread in adults up to seven days after symptoms improve; with children, this post-symptom transmission timeline can be as long as ten days. Fortunately, in most cases, the disease is mildly debilitating.

Official diagnosis begins with swabbing the nose or throat and sending the specimen to a laboratory, and two antiviral medications—oseltamivir (Tamiflu) or zanamivir (Relenza)—are currently available for treatment. These should be administered within two days of suspected infection. Both medications are safe, have been available for many years, and are very well tolerated. They are covered by insurance plans. In some instances, these medications are administered prophylactically to people who are asymptomatic but are considered at-risk because they live or work in high-exposure environments.

To prevent infections, try to stay away from people with flu-like symptoms (whatever their age). Wash hands properly and frequently with soap and water for at least 20 seconds (that's about the time it takes to sing "Happy Birthday to You" twice). Clean between the fingers and wash the wrists. Turn off the faucet with your elbow or use a disposable towel. When exiting any facility, use a towel to turn the knob on the door.

There are several additional points to consider: Swine flu cannot be transmitted by food that is properly and adequately cooked and handled. Annual flu vaccinations will not provide protection against H1N1 virus but are still recommended as protection against regular influenza. Stay home when you are ill, and seek medical advice. Cover your mouth when coughing or sneezing; use a disposable tissue.

ДІЯЛЬНІСТЬ РЕФЕРЕНТУРИ СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ СУА

Минає рік нашої співпраці, який був насичений різноманітними подіями в Україні і тут, на американській землі. Рік, коли Союз Українок Америки ще раз показав свою високу свідомість, благодійництво і велику жертвенність.

Щиро дякуємо Вам, дорогі союзьнянки, за Вашу співпрацю, велику підтримку програм Суспільної Опіки СУА, що включає допомогу сиротам в Україні, допомогу малозабезпеченим жінкам похилого віку, жертвам Чорнобильської катастрофи та фонд “Молоко і булочка”, який був направлений на забезпечення сніданками школярів молодшого шкільного віку в Україні.

Особливу подяку складаємо всім нашим союзьнякам і людям доброї волі, що спричинилися до помочі в усуненні наслідків повені в Західній Україні в 2008 році.

У зв'язку з прийняттям Постанови Міністерства Освіти України про безкоштовне харчування дітей початкових клас, Екзекутива СУА прийняла рішення про припинення акції “Молоко і булочка наймолодшим школярам України”. Ще раз велике спасибі всім нашим союзьнякам, людям доброї волі, які спричинилися до цієї акції.

Наша допомога є особливо актуальною сьогодні, в час, коли весь світ, а також Україна, переживають важку економічну кризу. В такій ситуації найбільше терплять люди похилого віку, які не можуть знайти праці, а часто і притулку. Працюючи тяжко для добра сім'ї, часом на схилі життя мусиш шукати притулку

біля чужих, і такими чужими стають притулки, як їх називають на Україні “старечі доми”.

Вражаюча картина сьогодні спостерігається на Україні, де про “старечі доми” кілька років назад майже ніхто не знав, то сьогодні вони переповнені і відкриваються все нові і нові. Тому, опрацьовуючи це питання і продовжуючи традиції наших попередниць – першими відгукнутись на невідкладні потреби в Україні та за її межами, а також готуючись до святкування 85-ліття нашої організації, Екзекутива виходить з пропозицією створення фонду допомоги людям похилого віку в Україні та за її межами, а також на теренах Сполучених Штатів Америки під назвою “Дарунок зболеному світу”, який приходить на зміну акції “Молоко і булочка для наймолодших школярів”, що була приурочена 80-літтю СУА.

Ця акція має на увазі допомогу старечим домам речами першої необхідності та, по змозі, особисте листування. При можливості особиста допомога і відвідування тих, кому допомагаєте.

Не забуваймо також про тих, які є поруч з нами і відчувають себе самотніми. Повернім нашим, поважаним віком, товаришкам приємні спогади союзьнянського життя і сьогоднішню турботу про них. А сьогодні це так просто зробити, – підняти слухавку, набрати давно призабутий номер і...ще одна душа в цьому світі стане щасливішою.

З вдячністю і повагою,

Ірина Рудик, референтка Суспільної Опіки СУА

ДОБРОДІЙСТВО

Фонд допомоги сиротам в Україні

200 дол. з нагоди 90-ліття народин через 22-ий Відділ СУА в Чікаго. Любомира Шеремета..

200 дол. 89-ий Відділ СУА в Кергонксоні.

110 дол. в пам'ять **бл. п. Івана Лялюка**. Катерина Лялюк.

100 дол. в пам'ять батька **бл. п. Василя** через 33-ій Відділ СУА ім. Лесі Українки. Членкам відділу дякую за співчуття. Люба Хомин.

100 дол. в пам'ять **Марії (Міми) Коропей-Зобнів**. Богдан і Галина Кутко.

100 дол. у світлу пам'ять чоловіка **бл. п. Мирона Возняка**. Наталія Возняк.

75 дол. в пам'ять **бл. п. Марії Мостович** та 30 дол. в пам'ять **бл. п. Анни Мотуки**. Анастасія Фатенко, 56-ий Відділ СУА.

\$50 for Orphans in Ukraine from the University of Alaska Anchorage School of Nursing in memory of **Stephania Slusar**. Stephanica is the mother of Rena Spieker, a member of our faculty.

50 дол. замість квітів на могилу тіточного брата **бл. п. Стефана Мединського**. Ярослава Кукіль.

30 дол. через 56-ий Відділ СУА. Богданна Біловшук.

30 дол. 56-ий Відділ СУА.

25 дол. у світлу пам'ять **бл. п. Богдани Свистун** через 56-ий Відділ СУА. Надія Іванчук.

25 дол. в пам'ять покійної **Ольги Цвик**. Ярослава Кукіль.

В пам'ять **бл. п. Оксани Поритко**, основниці і довголітньої членки 43-го Відділу СУА ім. Олени Пчілки у Філядельфії склали пожертви: по 100 дол. Іриной Прокопович, Волтер і Мерілін Шарко; по 50 дол. Наталія і Стефан Фірко, Анна Максимович, Анастасія Сагатий, Віра Пак; 25 дол. Олена Головач; по 20 дол. Тая Пельтеюс і Віра Шаповаленко, Надія Оранська, Ольга Бохна; по 10 дол. Стефанія Григорчук, Оксана Гораєцька, Стефанія Колодій, Анна Суха. А. Суха, скарбник 43-го Відділу СУА.

В незабутню пам'ять **бл. п. Нестора Червінського**, чоловіка нашої членки (47-ий Відділ СУА, Рочестер): 200 дол. Ольга Червінська; 100 дол. І. і М. Лис; 50 дол. А. і Р. Байлак; по 30 дол. І. і К. Лалюк, Ельжвета Хархаліс, Н. Н.; по 25 дол. Т. Лик, С. Матковський; по 20 дол. Степан і Емма Адамчук, Люба і Іван Баран, Р. Куціль, А. і Л. Харамбури, М. і Т. Кахникевич, Д. і М. Лесів, А. Поточна, Н. Кузьма, С. Когут, А. Жук, С. Хомік, І. Сьолковська, Л. Захарків, Аріадна Бах, Ірина Руснак; 15 дол. Катерина Лялька; по 10 дол. Н. і З. Литвінець, М. Сипливий, Анна Сохацька, М. і М. Лилак, Н. Патрік, А. Лучанко. Ірина Руснак, голова 47-го Відділу СУА, Аріадна Бах, скарбник.

У світлу пам'ять **бл. п. Марії Карабін**: 590 дол. Оля Карабін; 150 дол. А. Szczupak; 135 дол. А. Rua; по 50 дол. D. Mokey & Asten Johnson; по 25 дол. L. Mokey & I. Batza.

В пам'ять **бл. п. Марії Карабін**: 100 дол. Tatiana Lawer-Garcia; по 50 дол. Mark & Sarah Foster, Andrea McKenna; по 25 дол. John M. Kawola, L. Jurewicz & M. Shudt, J. Doherty. *Щиро вам дякуємо за поміч сиротам в Україні. Наша мама народилася в с. Вишеньки Львівської обл. Мати все хотіла помагати бідним дітям. З пошаною, Оля Карабін з родиною.*

В пам'ять **бл. п. Марії Карабін**: 150 дол. Francis J. Voce; 100 дол. J. Dunne & Christa Dunne; 50 дол. Joseph C. Farleigh & Patti Rosa-Farleigh.

Замість квітів на могилу нашого приятеля **бл. п. Романа Олексинина** складаємо через 106-ий Відділ СУА в Гартфорд, Конн.: по 25 дол. Надя Гафткович і Мелянія Кузьма; 10 дол. Аня Генсон. Родині висловлюємо ширі співчуття.

Замість квітів в пам'ять **бл. п. Стефанії Слюсар**: 500 дол. Slusar's family; 100 дол. M. Cholak; по 50 дол. С. Hoshowsky, А. Charambura, W. Plyshaka; 35 дол. Н. Snihur; 30 дол. J. McGuire; по 25 дол. І. Мучажлук, Е. Кulyk, R. Kucil, Z. Kuzel, S. Matkowsky, L. Pavlovych, W. Kornylko; по 20 дол. N. Adiletta, А. Marris, D. & M. Lesiv, S. Russnak; по 10 дол. J. Kazak, S. Laluk, L. & I Baran, M. Lylak; 50 дол.

Rochester Ukrainian Federal C. U. Library W. Pylyshenko, librarian.

Фонд допомоги Бабусям

1000 дол. в пам'ять моїх родичів **бл. п. Христі Домбчевської-Навроцької**, колишньої активної членки СУА 64-го Відділу і **бл. п. Юрія Навроцького**. Марта Навроцька-Торіеллі.

220 дол. 99-ий Відділ СУА. Л. Мокій, скарбник.

200 дол. 106-ий Відділ СУА в Гартфорд. Валентина Чудовська, секретар.

150 дол. 89-ий Відділ СУА, Кергонксон, Нью Йорк. Зоя Турчин, скарбник.

100 дол. замість квітів на могилу наших матерів **бл. п. Стефанії Миськів і бл. п. Ірини Дурбак**. Лариса Дурбак-Миськів, Юрій Миськів.

100 дол. 113-ий Відділ СУА в Нью Йорку. Люба Фірчук, скарбник.

100 дол. в пам'ять нашої шкільної товаришки **Нусі (Діонізії) Самотій-Ненадкевич**. Чоловікові Миколі висловлюємо наше сердечне співчуття. Васька Сим-Липська, Оксана Ленец.

3 приводу відходу у вічність мого дорогого чоловіка **бл. п. інж. Дмитра Веселовського**: 100 дол. д-р Марія Сосенко, по 50 дол. Христина Цюлко і Андрій і Любомира Казанівські. Сердечно дякую, Оксана Веселовська.

50 дол. Дануся Гелега.

50 дол. з нагоди 45-ліття Округи Чікаго. Любомира Калін, голова Окружної Управи Чікаго.

25 дол. Мар'ян і Марта Стасюк.

Фонд „Молоко і булочка...”

500 дол. в пам'ять родичів **бл. п. Христі Домбчевської-Навроцької і бл. п. Юрія Навроцького**. Марта Навроцька-Торіеллі.

200 дол. в першу річницю смерті моєї Мами **бл. п. Анни Стельмах**, довголітньої членки 59-го Відділу СУА. Роман Стельмах.

200 дол. 125 Відділ СУА. М. Лірга.

100 дол. 59-ий Відділ СУА з нагоди уродин заслуженої членки нашого відділу Люсі Хай. Ірина Кострубак.

Фонд Чорнобіля

25 дол. Петро Лагола.
\$50 in the name of Newly Deceased Mr. & Mrs. Mokriwskij from Motria Guevara.

Суспільна Опіка СУА

В пам'ять **бл. п. Марії Карабін** складаємо пожертви на потреби Суспільної Опіки СУА: 10 дол. Josephina Opalka, 10 дол. родина Richter.

Хроніка 89-го Відділу СУА ім. Лесі Українки, Кергонксон, Округа Нью Йорк

Відділ начисляє 23 членки, з яких активними є 14. Кожна має по 2-3 референтури. Голова відділу невтомна і працює Льоля Савеська. У 2008 році було проведено 9 ширших сходин. Відділ виконує всі фінансові зобов'язання щодо Головної і Округної Управ СУА, має сто відсоткову передплату журналу «Наше Життя».

Відділ проводить активну харитативну діяльність. У 2008 році вислано 475 дол. в пам'ять членок, що відійшли в інший світ. 17 членок відділу є членами Українського Музею в Нью Йорку, на який було передано 365 дол. На Стипендійну акцію СУА чотири спонсори передали 770 дол. Референтка Суспільної Опіки відвідує хворих, пише святочні поздоровлення, пече печиво, повідомляє телефонічно про сходи відділу.

Виховна референтка є директором школи українознавства, де діти вивчають українську мову, спів, танці, а також беруть активну участь у всіх святкуваннях, які проводяться в громаді Кергонксону. Виховна референтка організувала „Світличку”, якою опікується відділ.

Культурно-освітня референтка на кожних сходинах відділу повідомляє про визначних жінок та про історичні події. Господарчі референтки приготують перекуси на кожні сходи і печиво на продаж. Голова Контрольної

комісії перевіряє приходи і видатки відділу.

2008-ий рік проходив під впливом 28-ої Конвенції СУА і 75-ліття Голодомору в Україні. Для придбання фондів для відділу членки продають печиво кожного місяця, роблять китиці квітів на День Матері. Голова і скарбничка відділу самі оплатили поїздку на 28-у Конвенцію СУА. Конвенція була надзвичайно цікавою. Наш відділ отримав 4 грамоти. Голова перевірила, чи в льокальних бібліотеках знаходяться книги про Чорнобильську катастрофу 1986 року. Відділ подарував книжку *Explosion at Chornobyl 1986* для Olive бібліотеки штату Нью Йорк. Голова відділу подарувала підручник для школи українознавства і „Світлички” в Кергонксоні.

Разом з 95-им Відділом СУА було проведено збірку для жертв повені в Україні, яка становила 800 дол. Ченки відділу брали участь у програмі «Незгасима Свічка» на Союзівці. Багато членок відділу були присутні на Панахиді у катедрі св. Патрика 9 листопада 2008 року. Разом з членками 95-го Відділу СУА відділ відзначив Панахидою і програмою 75-ту річницю Голодомору, в якій брала участь громада Кергонксону. Доповідачем була маг. Оксана Бакум. Заступниця голови Р. Головка привитала китицею квітів присутню голову СУА Маріянну Заяць. Пані Заяць розповіла про свою поїздку в Україну у затоплені села Західної України і розподіл грошової допомоги.

Михайлина Баран,
пресова референтка
відділу

*Діти школи
українознавства.*

Оправдалась

Поспішно входить до залі, де вже деякий час почалися важливі сходи сусіднього Відділу Союзу Українок Америки. Завжди точна посестра Оля перепрошує всіх присутніх за так солідне запізнення та на оправдання розказує ось що.

В дорозі до Вас, свідома, що маю доволі часу, сповільняю своє авто та вслухаюсь в мій улюблений CD „Смерекова хата” у виконанні Павла Дворського. Мої думки полинули в рідні Карпати, і я не зчулася, як прогавила належний виїзд із Parkway. Виїжджаю на наступному й відразу бачу, що не маю зеленого поняття, де я опинилась.

Та нема ради. Їду та переконую себе, що в доброму напрямі, але та нечемна підсвідомість мені шепоче – блуканина незнайомими вулицями забере довший час, а це справді на добре не вийде.

Опинившись на досить головній вулиці, рішаю, що час когось запитати. А тут як на злість ні живої душі, а до того пустився ще й порядний дощ. Посуваюся раком, а написи вулиць ніяк не розбереш – вікна зовсім зайшли парвою, хоч сядь та плач.

Аж тут, на мою велику радість, бачу жіночку, яка одною рукою поштовхує дитячий візок, а в другій ледве держить досить рвану парасолину.

З поволя під'їжджаю і, вихилившись кризь вікно, питаю її, чи їду в доброму напрямі, назвавши вулицю. Жінка із милою усмішкою на лиці вислухала мій запит і згідливо „на так” махнула головою, вказуючи рукою мій та її напрям, які як виглядало, були однакові.

Я зраділа, відкриваю двері та й пропоную, що радо підвезу її, бо бачу, що вже досить промокла. Навіть не вагаючись, вона знову потакнула, а я ладую їх до авта та трішки дивуюсь, чому нічогосінько не говорить, лиш махає головою. Та зразу ж оправдую – яка

дбайлива молоденька мама, ні словечка не каже, щоб не розбудити спляче дитиня.

Їдемо, на серці полегша, що в доброму напрямі їду та ще до того чиню добре діло. Проїхавши пару перехресть, мені якось проясніло, поволі пізнаю околицю – я ж давніше тут була. Та моя радість довго не тривала, знов якось усе змінилось та стало мені незнане.

В кінці вже трачу терпеливість і питаю мого „пасажира”, яка сидить тихесенько, як миш під капцем – чи ще далеко, а вона показує мені три пальці. О, як гарно, ще три світла і я вкінці доб'юся до „обіцяної землі”.

За пару хвилин вона легенько торкає мое плече, та вказує, щоби на розі зупинитись. Швиденько відкриваю двері, вона витягає розіспане маля, а я якнайшвидше двигаю візок.

Тепер вже з притиском в голосі питаю: „А куди тепер їхати мені?” Молодичка, як і перед тим, ввічливо усміхнулась, низесенько вклонилась, розвела руками і в кінці тихесенько каже: „Gracias, Señora, muchas gracias” та швиденько подалась до наріжного будинку, бо з неба полялось, як з відра.

Я второпіла, ще хвилину стою, голова промокла, як у курки в слоту, а на моїм лиці помімо того всего з'явилась усмішка і то досить порядна, а з тим нарешті свідомість, що тут хтось був надто довірливим, хтось трішки хитрим, а найбільш правдоподібним – обидві сторони були в потребі.

Коли б сказала бодай одне словечко – я ж цю мову досить добре знаю. Та – пропало, рушаю і ще з десять хвилин крутанини та запитів у промоклих прохожих і я вкінці добилася тут – пробачте!

Оля глибоко і з полекшою відітхнула, а посестри союзянки зі щирим сміхом та гучними оплесками сприйняли її так незвичне оправдання.

Гумор

Учитель розповідає про щастя.

– Кожен із вас повинен зробити щось таке, що робить людей щасливими. Івасю, чи можеш дати якийсь приклад?

– Я був вчора гостем у бабусі. Вона була дуже щаслива, коли я пішов.

Анастасія Марія Смеречинська, Почесна членка СУА

30 липня 2009 р. несподівано на 95-му році життя перестало битися серце визначної, але дуже скромної союзанки Анастасії (Нусі) Смеречинської.

Покійна Нуся ціле своє життя присвятила для загальної справи в громаді і для своєї родини. Відразу по приїзді до Америки вирішила далі вчителювати, як на рідних землях. Вона вивчила англійську мову та успішно закінчила педагогічні студії в Рочестерському університеті. Отримала звання вчителя з науковим ступенем магістра. Дістала працю в американській публичній школі, де користувалась загальною любов'ю та повагою. Неодноразово давала показові лекції для інших вчителів. Багато років викладала українознавство в Рочестерській Рідній Школі, давала приватні лекції бажаючим вивчати українську мову.

Такою була наша Нуся, співзасновниця і перша голова 47-го Відділу Союзу Українок Америки, а відтак Почесна голова відділу. Вона зорганізувала і провадила „Світличку” нашого відділу, успішно вишколивши дві учительки.

В Осередку Української Спадщини належала до Контрольної комісії та брала участь в усіх засіданнях Осередку. На різні заходи малювала неповторні чудові афіші з орнаментами українських вишивок. Як любителька народного мистецтва в нашій громаді вчила на курсах вишивання, давала лекції виготовлення традиційних ялинкових прикрас та видала дві книжечки у двох мовах „Як робити прикраси на ялинку”. Постійно допомагала уряджувати

мистецькі виставки в місцевих галеріях. Ще сьогодні можна оглядати її вишивки в Кастеляні Мистецькому музеї університету Ніягари. Навіть між неукраїнцями пропагувала українське народне мистецтво шляхом навчання дітей та вчителів в публичній школі.

В Союзі Українок Америки, крім праці у відділі, багато років була членом Виховної комісії при Виховній референтурі Головної Управи СУА, де складала підручники для навчання у дошкіллі, а також інші допоміжні матеріали в цій ділянці. Обов'язком Покійної було перечитувати дитячі книжечки, які надходили з Радянського Союзу та вирішувати, чи вони корисні нашим дітям.

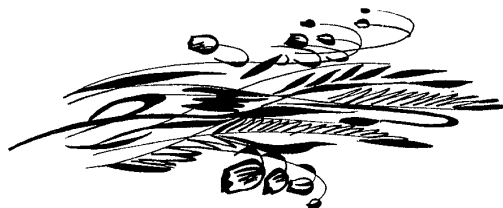
23-тя Конвенція СУА надала мгр Смеречинській найвищу нагороду організації – звання Почесної членки СУА. Після розв'язання 47-го Відділу СУА стала вільною членкою СУА.

Ще з молодих літ у рідному Станиславові, тепер Івано-Франківську, Нуся Смеречинська бала щирою пластункою. Такою була і в переселенському таборі в Регенсбургу, а в Рочестері разом з іншими пластунами заснувала Пластову Станицю. Працювала виховницею новачок і юначок, викладала на курсах пластових виховників. Проводила літні табори новачок. Ніколи не очікувала ніяких нагород, бо бачила успіх своєї праці, а це було для неї і нагородою і приємністю.

По відході у вічність своєї мами вона перебрала обов'язки провадження кухні для своєї найближчої родини, з якою жила.

Залишила в смутку сестру Мирославу Приймак із двома синами Богданом і Яромиром та всіх нас, союзянок. Вічна пам'ять про Нусю житиме в наших серцях.

Ірина Руснак

Alberta (Baitinger) Cieply

UNWLA Branch 53, the Detroit Regional Council, and the community of Metropolitan Detroit mourn the passing of dedicated and popular activist Alberta Baitinger Cieply.

Alberta was born in Adrian, Michigan, on October 29, 1928. Immediately after high school graduation in 1946, Alberta married Paul Baitinger, a member of the Army Air Corps and a World War II veteran who served in New Guinea. The couple had two children, Paul and Maria. Husband Paul encouraged Alberta to go to college, and she completed her BA degree in 1969, taking additional classes to become a teacher and eventually earning an MA degree from the University of Detroit.

After Paul died, Alberta became a substitute teacher in the Detroit public school system and then worked for the State of Michigan as an Assistance Payment Worker/Eligibility Specialist, a job she held for 27 years. During these years, she also completed an advanced Labor Studies Curriculum at Wayne State University and married again. Her second husband, George, passed away nine years later.

Alberta met Oleh R. Cieply in the 1980s in a Big Boy restaurant in Warren, Michigan. They were married on August 9, 1997, and were deeply devoted to one another for twelve happy years. It was during this time that Alberta became a well-known activist in the Ukrainian-American community in Detroit. She was a vital force in every organization she joined and volunteered to help with fund-raising efforts and membership drives, often offering useful suggestions to the groups she worked with. She was a member of the Ladies Auxiliary of Non-Commissioned Officer Association (NCOA), the AKA (International Communication Training), and the Warren Garden Club, and

her dynamic energy was also an important presence in Ukrainian organizations, including the UNWLA and the Ukrainian American Veterans. A member of the Ladies Auxiliary Ukrainian-American Post 101, she also served as the National Welfare Officer for the National UAV.

Alberta was a member of the St. Josaphat Ukrainian Catholic Church Sodality and visited the sick in hospitals and the elderly in nursing homes. Many remember her as the tireless worker in the funny hat, selling 50-50 tickets at the Sunflower festivals. Alberta was also a member of the Board for Detroit's Ukrainian Graduates, which honored her in 2008 with a Distinguished Service Award.

Alberta was a close friend of the late Mary Beck and was a caring companion to the elderly Ms. Beck when she was no longer able to travel alone. The two traveled to Pittsburgh in 2001 to attend the 35th anniversary banquet of UNWLA Branch 27, which was founded by Mary Beck. In 2002, she accompanied Mary to the 26th UNWLA Convention in Florida; later that year the two attended the WFUWO Congress in Toronto, Ontario. But the most arduous and heroic journey occurred in 2003 when this dynamic duo traveled to the Ukrainian World Congress in Kyiv, Ukraine, so that Mary Beck could receive the St. Volodymyr Medal bestowed on her by Ukraine's government in person. It was with Alberta's loving help that Mary Beck was appropriately honored for her lifelong work for the Ukrainian cause.

Alberta passed away on June 25, 2009 in Warren, Michigan. She left behind in sorrow her husband Oleh, her children Paul Baitinger and Maria (Robert) Lohrmann, and her stepchildren Stefan (Mary) Cieply and Christine (James) Pope. Her funeral was held on June 30, 2009, at St. Josaphat Ukrainian Catholic Church in Warren, Michigan, and was attended by many people who had been touched by Alberta's spirit, including United States Representative Sander Levin and Michigan Representative Lisa (Lesia) Liss.

Alberta's own words express her philosophy of life: "For every door that closes, God has a new door to open. My faith is that God does not give us more than we can bear. My problems are mini. I have had a purpose in my life." We remember Alberta's enthusiasm, her tokens of friendship given to everyone she met, her smile, her positive outlook, and her love for life.

Ola Movchan Novak, UNWLA Branch 53 member.

У пам'ять Теодори Біленької Рак

13 грудня 2008 р. на 99-му році многогранного і трудлюбивого життя відійшла у вічність Теодора (Дора) Біленька Рак, магістер права і політичних наук Львівського університету, одна з визначних жінок – українок.

Дора Рак народилася 13 грудня 1910 року в Коломиї у батьків Ярослава Біленького, професора вчительської семінарії, опісля директора українських гімназій в Галичині і матері Марії Пасек, учительки.

Після закінчення гімназії Сестер Василянок у Львові матурою у 1928 році Дора студіювала у Львівському університеті Яна Казімежа (тепер ім. Івана Франка), який закінчила з дипломом mgr. права і політичних наук. Адвокатську практику відбувала у Львові. Після адвокатського іспиту стала членом Адвокатської Палати і вела свою канцелярію там же.

У Львові була членом Управи Союзу Українок, Українського Спортивного Союзу, Тенісового клубу, Товариства Правників, спортивним тренером молоді. Дописувала спортивні репортажі до щоденника «Діло» і до жіночого журналу «Нова Хата». Була співробітницею спортивного журналу «Готові». Крім української мови володіла: польською, німецькою, французькою та англійською мовами.

У 1939 році одружилася з Ярославом Раком після його звільнення з польської тюрми у Березі Картузькій. У 1941 році народився син Ярема. Того ж року німці заарештували Ярослава і вивезли до концентраційного табору в Авшвіц, з якого був звільнений у 1944 році. Місяць перед його звільненням помер малий Ярема на дитячу заразливу недугу. А в 1947 році в Мюнхені народилася дочка Таїса.

В 1949 році Дора з родиною приїхала до

США спершу до Чікаго, а згодом оселилася в Майплевуд, Нью Джерзі. Подружжя було активне в українській громаді. Дочка Таїса була пластункою, членкою СУА і засновницею Українського Клубу Сеньйорів. Померла в грудні 2003 р. Таїса залишила дві доні Христину і Роксолянну, якими по-материнськи опікувалася Дора. У 1989 році помер чоловік Ярослав.

У житті Дора була великою патріоткою, націоналісткою, феміністкою, вірною дружиною, люблячою матір'ю і бабусею. Була спортсменкою, захисницею людських прав, парламентаристом, юристом, журналісткою – переліку немає кінця.

Короткий біографічний огляд її небуденного, хоч і важкого життя та низки її досягнень дає зрозуміти, чому називаємо цю жінку унікальною людиною, словом „Жінкою ренесансу”.

У Мюнхені, в Німеччині була членом управи Об'єднання Українських Жінок на Еміграції (ОУЖЕ). Покійна була однією з трійки ініціаторок (разом з Іреною Павликовською і Дарією Ребет) створення Світової Федерації Жіночих Організацій (Дора була автором Статуту). СФУЖО сформувалась у 1948 році під час УІІ-ої Конвенції СУА у Філядельфії.

Дора Рак була активною в Міжнародному Жіночому Русі. Автор і журналіст, від Організації Об'єднаних Націй акредитована NGO репортер на Міжнародних конференціях жінок в ООН (1980 р. – Копенгаген, Данія і 1985 р. – Найробі, Кенія). Член Редакційної колегії журналу «Українка в світі», автор численних дописів до тижневиків «Свобода», «Америка», «Національна Трибуна». Активна членка Союзу Українок Америки, колишня Статутова референтка Головної Управи СУА (1971-1978 рр.), голова Окружних Управ Округ Чікаго і Нью Джерзі, член Стейтової Ради УККА, Н. Дж., член Асоціації Університетських Жінок (AAUW), Світової Передачі Інформацій (WIT), Жіночого Інституту для Свободи Преси (WIFP), Федерації Жіночих Клубів Н. Дж. (NJSFWC), колишній член Асоціації Парляментаристів (NJP). Організувала курси парламентарної процедури. Координувала українське народне мистецтво в Етнічному відділі Ньюаркського Музею і в Musée el'Homme в Парижі, Франція.

Написала есеї про Український Жіночий Рух у США, про українську спадщину в США, надруковані у 1991 році в журналі USSA, NY.

У 2003 році СФУЖО видала Практичний Довідник для громадських організацій під назвою «Парляментарна процедура», базований на Roberts Rules, який опрацювала Дора у віці 93 роки спільно з внучкою Христиною, адвокатом і правним дорадником.

Я познайомилась з Дорою Рак у 1975 році під час організування виставки українського народного мистецтва в УМСА в Принстоні, Н.Дж. На прохання Дори Відділ СУА в Трентоні запросив усі жіночі організації для підготовки цієї виставки. В той час Дора справила на мене надзвичайне враження: спокійна, лагідна, елегантна і рішуча жінка. Жіночі організації Трентону вив'язались з цього завдання бездоганно.

У 1986 трагічному для України році завдяки Дорі Рак під час Конвенції Стейтової Федерації Жіночих Клюбів Н. Дж.(NJSFWC) у травні Округа СУА Нью Джерзі, як член Федерації внесла надзвичайну резолюцію у справі допомоги нашим посестрам в Україні з причини ядерної трагедії у Чорнобилі. Хоча часу на внесення резолюції вже не було, завдяки старанням покійної Дори Рак резолюція була прийнята як Надзвичайна і вислана президентові і урядові США.

Цих кілька рядків замість квітів на могилу непересічної Жінки – заслуженої української патріотки. Вічна їй пам'ять.

Ольга Тритяк, архівна референтка СУА.

У світлу пам'ять Марти Рудик

Після довгої і тяжкої недуги заосмотрена Найсвятішими Тайнами відійшла у вічність 30 червня 2009 року Марта Рудик, довголітня членка 108-го Відділу СУА у Нью Гейвені, Коннектикут.

Народилася Марта у Львові 12 жовтня 1940 року. Маленькою дитиною виїхала на еміграцію зі своїми родичами та старшим братом Андрієм. Певний час родина Рудиків перебувала у Відні, а згодом у таборі біженців у Лінцу, Австрія. Після приїзду до Америки в 1950 році замешкали в Брукліні, де Марта закінчила початкову і середню школу. Вищу освіту здобула в університеті міста Нью Йорк, а опісля магістерку з бібліотекарства в Колумбійському університеті.

У 1977 році одержала працю бібліотекаря у відділі славистики при Єльському університеті, тому переїхала з мамою до міста Нью

Гейвен. Тут Марта відразу включилася в українське громадське життя. Стала активною парафіянкою церкви св. Архистратига Михаїла. Включившись до місцевої Пластової станиці провадила працю у гуртку юначок. Одночасно стала дуже активною членкою 108-го Відділу СУА, де виконувала обов'язки голови, секретаря та різних референтур. Під час святкування 25-ліття Округу Нової Англії була головою Окружної Управи і головою Ювілейного комітету.

Надзвичайно добросовісна і точна у виконанні своїх обов'язків Марта також відзначалася приязністю та сердечністю. Була люблячою сестрою та дбайливою і доброю донею. Радо жертвувала на різні харитативні цілі. Була довголітньою членкою Українського Музею та Українського Інституту Америки в Нью Йорку.

Попрощати на вічний спочинок Марту Рудик окрім близької родини прибули з різних частин США давні її приятелі. Після Панахиди від усіх союзників та Нью Гейвенської громади зворушливе прощальне слово виголосила Христина Мельник, заступниця голови СУА у справах зв'язків. Похоронні відправи відбулися у церкві св. Михаїла у Гартфордї, звідти похоронено Марту біля матері на кладовищі св. Івана у Гластонбері.

Вічна Тобі пам'ять, дорога Марто!

Надія Троян,
пресова референтка 108-го Відділу

Making Your Clothes Dryer Work Better, Last Longer, and Run Safely

Contributed by Dora Horbachevsky

Not long ago, the heating unit went out on my dryer! We called the gentleman who fixes things around the house for us, and he told us he wanted to show us something. Then he pulled out the lint filter and held it up for me to examine. It was clean. It's always clean because I remove the lint from the filter after every load. Or so I thought.

Taking the filter to the sink, our Mr. Fix-It ran hot water over it. The hot water just sat on top of the mesh. It didn't go through it at all! Our expert explained. The dryer wasn't suffering from some mechanical glitch but from something much simpler—those nice little sheets that all of use to make our clothes soft and static free and make them smell so nice.

Seems that these nice little dryer sheets do something else that most people don't know about. You've probably noticed the waxy feel a dryer sheet has when you pull it out of the box. When exposed to heat, that waxy substance builds up on your clothes and on your lint screen and leaves a film over the mesh. Week after week, month after month, the film gets denser. You can't see it, but sooner or later it clogs up the filter and burns out the heating unit. Sometimes, the results can be worse—that film-clogged filter can cause a fire and even burn down a house.

Our expert told us the best way to way to keep a dryer working for a very long time, lower the electric bill, and stay safe is to take that filter out and wash it with hot soapy water and an old toothbrush at least every six months. You learn something new every day!

The process takes about 30 seconds. When you rinse, you'll see the water run right through mesh. Tell your friends. You'll all save money on electricity and avoid needless appliance repairs. You might even save someone's life.

Dora's Other Helpful Household Hints

Static Cling. Pin a small safety pin to the seam of your slip and you will not have a clingy skirt or dress. This also works with slacks that cling to pantyhose.

Broken Glass. Use a wet cotton ball or Q-tip to pick up the small shards of glass you can't see easily.

Vacuum Hose Extensions. To get something out of a heat register, under the refrigerator, or other appliances you can't easily move, add an empty paper towel roll or empty gift wrap roll to the end of your vacuum hose. It can be bent or flattened to get in narrow openings.

Unsealing Envelopes. If you seal an envelope and then realize you forgot to include something or sign something, just place your sealed envelope in the freezer for an hour or two. Viola! It unseals easily.

Foggy Windshields. Buy a chalkboard eraser and keep it in the glove box of your car. When the windows fog, rub with the eraser. Works better than a cloth!

Shaving tips. Use your hair conditioner to shave your legs. It's cheaper than shaving cream and leaves your legs really smooth. It's also a great way to use up the conditioner you bought but didn't like when you tried it in your hair.

Місяць жовтень – пора збирання з городів гарбузів.

Подасмо кілька приписів страв з гарбуза, який вирощують в багатьох країнах світу.

Гарбузове насіння

Вибрати зернята з гарбуза, помити, підсушити. Сковорідку змастити рослинною олією. Насипати зернята, легко посолити, добре вимішати. Смажити на легкому вогні, помішуючи, до золотистого кольору. Гарбузове насіння особливо корисне для чоловіків.

Гарбузова каша

2 горнятка крайного кісточками гарбуза, 3 горнятка води, ½ горнятка цукру, ½ горнятка рижу, 1 ложка масла, ½ горнятка вершків, на кінець ножа солі.

Вкинути гарбуз в підсолону воду, додати цукор, масло риж. Варити, помішуючи, до готовності. Вкінці додати вершки і ще 5 хв. кип'ятити.

Гарбузові деруни

2 фунти очищеного гарбуза, 1 склянка муки, 1 яйце, сіль і цукор за смаком, рослинна олія до смаження, мед.

Натерти гарбуз на мількій терці, вбити яйце, додати сіль, цукор і вимішати з мукою. Викладати ложкою на гарячу сковороду з рослинною олією. Обсмажити з обох сторін. Подавати на стіл з медом.

Гарбуз, запечений у сметані

1 фунт очищеного гарбуза, 1 ложка муки, 1-2 ложки масла, 2-3 ложки сметани, сіль, сухарі.

Очищений гарбуз нарізати кусочками, посолити, посипати мукою і тушкувати з вершковим маслом до готовності. Покласти у змащений маслом і посипаний сухарями сотейник, залити сметаною і запекти у духовці.

Шарлотка з гарбуза з мигдалем

30 бісквітних пальчиків-половинок (lady fingers), 2 пачечки желатину (без смаку), ¾ горнятка молока, ¼ горнятка рому, 4 яйця (розділені), ½ горнятка брунатного цукру, 2 горнятка гарбузового пюре з банки, 1 ч. л. тертої шкірки з помаранчі, 1 ч. л. цинамону, по ½ ложечки мускатного горіха (nutmeg) і імбиру (glugar), ¼ ч. л. сухих тертих гвоздиків (cloves, ground), 1 горнятко вершків, 3 ложки цукру, ½ горнятка зарум'яненого посіченого мигдалю.

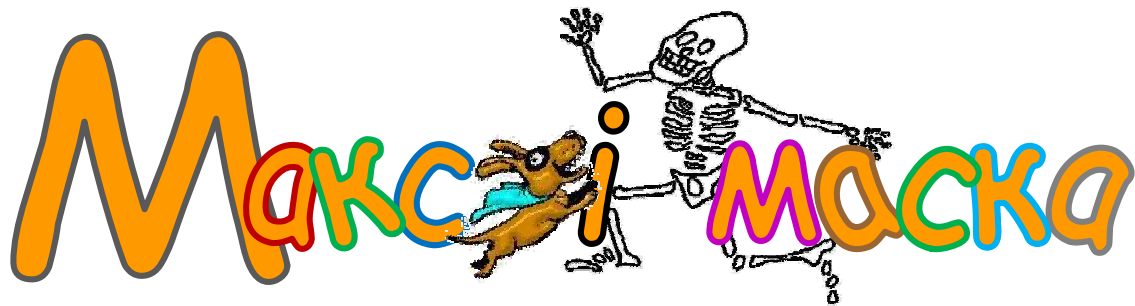
Зрізати один кінець з кожної половинки бісквітного пальчика. Обкласти ними зі середини тортівницю (зрізаним кінцем до низу, а заокругленою стороною назовні).

У великій посудині змішати желатину, молоко, ром, жовтки, додати половину цукру. Мішаючи, варити на легкому вогні 5-19 хв. поки не згусне. Зняти з вогню, вимішати з гарбузом, помаранчевою шкіркою, спеціями. В другій мисці збити тугу піну з білків з рештою цукру. Окремо збити вершки і змішувати поперемінно з білками з гарбузовою масою. Вкінці додати мигдаль. Накласти масу до приготованої тортівниці, накрити прозорим папером і вкласти до холодильника найменше на 8 годин.

Перед подаванням можна прибрати додатково збитими вершками і мигдалем.

Макс і маска

Настав вечір. Зірочки до нас моргали. Вітер грався листками, що попадали з дерев. Христя сповільнила свій хід, та показала на круглолиций місяць, зітхнула та сказала: „Ми ліпше прискорім свої кроки, бо нас ще зловить дощ в дорозі до школи“.

Школа! - Я ще ніколи не був в школі. Правда, я багато знаю про школу, бо Христя мені все оповідає: про свою кімнату, про всіх дітей та про вчительку, але це буде перший раз, що вона бере мене в школу.

Вона мене зачесала, а мама мені вшила нову синю пелерину та причепила її до мого ремінця. Навіть Христя була вбрана взагалі не так як до школи. В неї були довгі штанятка і сорочинка з френзлями-торочками, волосся в дві косички сплетене та ще й п'юрко встромлене у волосся.

Коли ми зайшли вже перед головні двері школи, я трошки злякався. Що за страхіття! Я побачив духа... та цей вампіра, а тут йде чортик сходами в школу, біля нього стоїть відьма, а наліво від вампіра,

пірат вимагує шаблю.

Христя мене запевнювала, що нічого страшного, і до себе ближче притягала, але я не був аж такий певний. А коли я побачив кістяка, я вирвався Христі з рук і побіг за ним.

Коли я його зловив за ногу, він обернувся до мене й стягнув свій череп.

Та тож Михась, Христі друг зі школи!

Я тоді зрозумів, що це була тільки маска і що вампіри, духи, чортики, пірати та всі, що прийшли до школи, були тільки діти, переодягнені на маскараду.

Я теж прийшов вбраний на маскараду.

Я той, що в синій пелерині.

Чи бачите мене?

Мене звать Максьо.

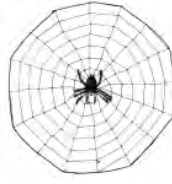
Children's pages arranged/compiled for use in UNWLA's Pre-schools by C. R. Shwed, UNWLA Edu. Committee Chair

маска
mask

дух - вампір
ghost - vampire

павук павутиння
spider - cobweb

лилик
кажан відьма
bat witch

страхопуд
scarecrow

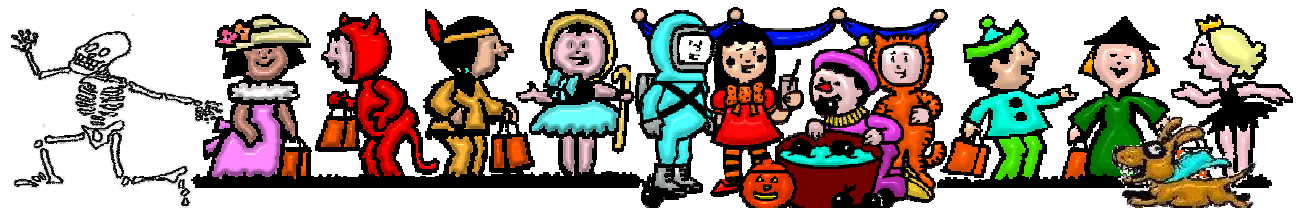
кістяк
skeleton

череп і кості
skull and bones

гарбуз-ліхтар
jack-o-lantern

Clip Art: Roxy's Renditions: <http://www.autumnweb.com/Roxys/Holidays/Halloween.html>

UNITED STATES POSTAL SERVICE® Statement of Ownership, Management, and Circulation (All Periodicals Publications Except Requester Publications)

1. Publication Title: **"OUR LIFE"**
 2. Publication Number: 4 | 1 | 4 | 6 | 6 | 0
 3. Filing Date: 09/25/09
 4. Issue Frequency: MONTHLY except AUGUST (11 issues)
 5. Number of Issues Published Annually: 11
 6. Annual Subscription Price: \$30.00

7. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Not printer) (Street, city, county, state, and ZIP+4®):
 Our Life - 203 Second Avenue, New York, NY 10003
 Contact Person: NATALIE DUMA
 Telephone (include area code): (212) 533-4646

8. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher (Not printer):
 UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC. (UNWLA)
 203 Second Avenue - 5th Floor
 New York, NY 10003

9. Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor (Do not leave blank):
 Publisher (Name and complete mailing address):
 Ukrainian National Women's League of America, Inc.
 203 Second Avenue
 New York, NY 10003
 Editor (Name and complete mailing address):
 Tamara Stadnychenko
 2180 Woodland Road
 Abington, PA 19001
 Managing Editor (Name and complete mailing address):
 Ukrainian National Women's League of America, Inc.
 203 Second Avenue
 New York, NY 10003

10. Owner (Do not leave blank. If the publication is owned by a corporation, give the name and address of the corporation immediately followed by the names and addresses of all stockholders owning or holding 1 percent or more of the total amount of stock. If not owned by a corporation, give the names and addresses of all individual owners. If owned by a partnership or other unincorporated firm, give its name and address as well as those of each individual owner. If the publication is published by a nonprofit organization, give its name and address.)
 Full Name: Non-profit organization
 Complete Mailing Address: No stockholders

11. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities. If none, check box.
 Full Name: Complete Mailing Address: None

12. Tax Status (For completion by nonprofit organizations authorized to mail at nonprofit rates) (Check one)
 Has Not Changed During Preceding 12 Months
 Has Changed During Preceding 12 Months (Publisher must submit explanation of change with this statement)

13. Publication Title: **"OUR LIFE"**
 14. Issue Date for Circulation Data Below: **September 2009**

15. Extent and Nature of Circulation
 a. Total Number of Copies (Net press run): 2335
 b. Paid Circulation (By Mail and Outside the Mail):
 (1) Mailed Outside-County Paid Subscriptions Based on PS Form 3541 (include paid distribution above nominal rate, advertiser's proof copies, and exchange copies): 2082
 (2) Mailed In-County Paid Subscriptions Stated on PS Form 3541 (include paid distribution above nominal rate, advertiser's proof copies, and exchange copies): 0
 (3) Paid Distribution Outside the Mails Including Sales Through Dealers and Carriers, Street Vendors, Counter Sales, and Other Paid Distribution Outside USPS®: 0
 (4) Paid Distribution by Other Classes of Mail Through the USPS (e.g. First-Class Mail®): 46
 c. Total Paid Distribution (Sum of 15b (1), (2), (3), and (4)): 2128
 d. Free or Nominal Rate Distribution (Sum of 15c (1), (2), (3), and (4)):
 (1) Free or Nominal Rate Outside-County Copies included on PS Form 3541: 1
 (2) Free or Nominal Rate In-County Copies Included on PS Form 3541: 1
 (3) Free or Nominal Rate Copies Mailed at Other Classes Through the USPS (e.g. First-Class Mail): 14
 (4) Free or Nominal Rate Distribution Outside the Mail (Carriers or other means): 0
 e. Total Free or Nominal Rate Distribution (Sum of 15c (1), (2), (3) and (4)): 16
 f. Total Distribution (Sum of 15c and 15e): 2144
 g. Copies not Distributed (See Instructions to Publishers #4 (page #3)):
 h. Total (Sum of 15f and g): 2335
 i. Percent Paid (15c divided by 15f times 100): 99.41

16. Publication of Statement of Ownership
 If the publication is a general publication, publication of this statement is required. Will be printed in the **OCTOBER 2009** issue of this publication.
 Publication not required.

17. Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner: *Tamara Stadnychenko*
 Editor
 Date: 09/25/09

I certify that all information furnished on this form is true and complete. I understand that anyone who furnishes false or misleading information on this form or who omits material or information requested on the form may be subject to criminal sanctions (including fines and imprisonment) and/or civil sanctions (including civil penalties).

MASHA ARCHER

'maria muchin'
extraordinary jewelry

Available at select Saks Fifth Avenue
locations nationwide and...

The Ukrainian Museum Gift Store
New York, New York • 212.228.0110

FireBird Restaurant
New York, New York • 212.586.0244

The Rafael's
San Francisco • 415.974.6772

the Desert House Collection
www.thedeserthousecollection.com

Upcoming Trunk Shows at Saks Fifth Avenue...

October: Charleston, Boston, Tulsa, Portland, Chicago, Indianapolis
November: Las Vegas, Atlanta, New York City, Palm Beach Gardens

www.masha.org • san francisco • 415.861.8157

Anna Netrebko (Kirov Opera, Mariinsky Theater)

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ СУА

Анна Кравчук, Ірина Куровицька

Маріянна Заяць — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Уляна Зінич
Анна Мацілінська

Софія Геврик

Христина Мельник

Марія Андрійович
Дарія Дроздовська
Надія Цвях
Рома Шуган
Віра Кушнір
Ірена Стецьків

- 1-ша заступниця голови
- 2-га заступниця голови для справ організаційних
- 3-тя заступниця голови для справ культури
- 4-та заступниця голови для справ зв'язків
- протоколярна секретарка
- кореспонденційна секретарка
- скарбник
- фінансова секретарка
- вільна членка
- вільна членка

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Лідія Казевич
Христина Хомин-Іжак
Ярослава Геруляк
Зінна Джус-ДеБол і
Діді Бутенко
Ольга М. Луків
Іванна Шкарупа
Любомира Калін
Зоряна Мішталь
Марія Кейд
Уляна Глинська

- Дітройт
- Філадельфія
- Нью Йорк
- Північний Нью Йорк
- Нью Джерзі
- Огайо
- Чикаго
- Нова Англія
- Центральний Нью Йорк
- зв'язкова віддалених відділів

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Рудик
Христина Швед
Зоряна Гафткович
Марія Полянська
Ольга Тритяк
Орися Трешньовська
Роксоляна Яримович

- суспільної опіки
- виховна
- мистецтва і музею
- стипендій
- архівар
- екологія і здоров'я
- вільних членок

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Оксана Фаріон
Марія Томоруґ
Рената Заяць
Татіяна Рішко
Галина Келлер

- голова
- членка
- членка
- заступниця членки
- заступниця членки

Оксана Скипакевич Ксенос — парламентарист

Тамара Стадниченко — редактор журналу "Наше Життя"

Канцелярія СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:

203 Second Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 533-4646 • Fax: (212) 533-5237

Електронна пошта / e-mail: unwla@unwla.org
Website: www.unwla.org

Адміністратор бюро — **Наталія Дума**
Office administrator — **Natalia Duma**
Години урядування: 8:30 – 2:00

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:

171 Main Street, P.O. Box 24, Matawan, NJ 07747-0024
Tel.: (732) 441-9530 • E-mail: MariaPolanskyj@verizon.net
Maria Polanskyj, Chair

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:

222 East 6th Street, New York, NY 10003
(212) 228-0110 • Fax (212) 228-1947
E-mail: info@ukrainianmuseum.org
Website: www.ukrainianmuseum.org

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at
Additional mailing offices (USPS 414-660).

**Взори до вишивання із Селєтина, повіт Радівці. Надіслала Орыся Зінич.
Embroidery designs from Seletyn, Radivtsi region. Contributed by Orysia Zinycz.**